

Het deed het Bestuur genoegen den heer GROENDORST, die geruimen tijd bij de kustartillerie heeft gediend, bereid te vinden dat onderwerp in te leiden.

En nu wij kunnen overzien op welke wijze de heer GROENDORST zijn taak heeft opgevat is het mij een behoefte hem, namens U allen, mijn dank te betuigen voor de moeite, die hij zich heeft gegeven.

Ik zie hierbij niet over het hoofd, dat de heer GROENDORST zijne voordracht, op verzoek van het Bestuur, belangrijk heeft verkort maar ik geef hem gaarne de verzekering, dat wij met dezelfde belangstelling zullen lezen, wat hij niet heeft gezegd als waarmede wij het door hem gesprokene hebben aangehoord.

Een bijzonder woord van dank ook voor de demonstratie, waarvan de voorbereiding veel tijd heeft gekost.

Na eveneens mijne erkentelijkheid te hebben betuigd aan de Heeren FABIUS en BRETHOUWER, die aan het debat hebben deelgenomen, stel ik U voor 15 minuten pauze te houden.

Mijne Heeren. Aan de orde is thans het debat over het mitrailleurvraagstuk.

Aanvankelijk hadden zich negen heeren voor dit debat opgegeven; met het oog op den tijd hebben twee heeren er echter van afgezien. ¹⁾

In weerwil hiervan kan ik toch echter aan iederen debater niet meer dan 15 minuten toestaan. Ik moet dus dringend verzoeken korthed te betrachten.

Res. Kapitein WOLFRS.

1e. Stelling. ²⁾

De Schwarzlose Mitrailleurs zijn in de meeste gevallen tot

¹⁾ Hetgeen deze heeren, Kapitein H. F. M. BARON VAN VOORST TOT VOORST en Kapitein G. J. BERENSCHOT in het midden wilden brengen, zal evenwel in het orgaan worden opgenomen.

²⁾ Spr. gaf een uitvoerige mondelinge toelichting zijner stellingen. Daar de copie daarvan echter niet is ingekomen, kan deze helaas niet in het verslag geplaatst worden. Red.

± 1500 M. waarneembaar door den rookpluim die tijdens het vuren wordt ontwikkeld.

Bijzondere voorzorgen dienen daartegen in elke vuurstelling te worden genomen.

Herhaald stelling wisselen wordt daardoor bemoeilijkt.

2e Stelling.

De 3-voet affuiten der zware mitrailleurs Schwarzlose en Vickers zijn totaal ongeschikt voor een betrouwbaar vuur wegens de vele en groote spelingen die daarin spoedig ontstaan.

Aanschaffing van eene goede affuit is van het aller-grootste belang.

3e Stelling.

Het Legerbestuur heeft steeds te weinig aandacht geschonken aan de techniek en ballistiek der Infanterie-wapens o.a. blijkende uit:

a. het invoeren en handhaven van de 3-voet affuiten der Schwarzlose en Vickers mitrailleurs, terwijl reeds jaren in Nederland bekend en aanwezig waren goede 3-voet affuiten o.a. de lage 3-voet affuit van de Cavalerie, de Fransche en Duitsche 3-voet affuiten enz. die technisch op veel hooger peil staan;

b. het nog steeds niet aanwezig zijn van betrouwbare schootstafels der zware mitrailleurs terwijl de Schwarzlose mitrailleur reeds in 1908 is ingevoerd;

c. het ontbreken van hulpmiddelen voor de vuurleiding als kijkers, richtkijkers, kwadranten en instrumenten als bijv. de Duitsche Messdreieck.

4e Stelling.

In het algemeen wegen goede mitrailleur-affuiten 30 tot 35 K.G. Nooit mag gewichtsvermindering van de affuit gekozen worden ten koste van de betrouwbaarheid van het vuur.

5e Stelling.

De grootere drachten der buitenlandsche zware mitrail-

leurs dwingen Nederland tot drachtsvergrooting zijner zware mitrailleurs. Dit is alleen te bereiken door kalibervergrooting.

6e Stelling.

Kalibervergrooting is noodig om te kunnen komen tot pantserkogels, brandkogels en zoo mogelijk licht- of rookspoor kogels.

Kapitein KUYPER. Mijnheer de VOORZITTER. geachte vergadering.

Als men zich in het hooggebergte waagt, zoekt men een gids, waarin men vertrouwen kan stellen, en zulks is noodig, omdat men meermalen een gids op vertrouwen moet volgen; hij heeft het recht apodietisch te beweren.

Ziet men nu een gezelschap onder leiding van een gids den verkeerden weg uitgaan, dan geeft het U niet, als gij het gezelschap toeroept: gij wordt op den verkeerden weg gevoerd; wil men kans van slagen hebben, dan zal men moeten beginnen met het vertrouwen, dat in den gids gesteld wordt, aan het wankelen te brengen.

Ook heden avond hebben wij in het mitrailleurvraagstuk een gids, een man, die zelfs een officieele aanstelling als dusdanig van onze vereeniging heeft gekregen. Ook hij eischt, dat we meermalen zijn apodietisch beweren geloof zullen schenken.

Waar ik nu meen, dat de heer LAGERWERFF ons op den verkeerden weg voert, daar wil ik beginnen om het vertrouwen, dat we in hem als gids moeten stellen aan het wankelen te brengen. Aan zijn conclusies mag niet meer waarde worden toegekend, dan ze inderdaad waard zijn.

Ik wil er daarom in de eerste plaats op wijzen, dat de inleider niet vrij is van vergissingen.

Op pag. 563 midden in wordt de waarde van 4 25 % meer geacht, dan 3. Dat kan een loutere vergissing zijn, maar het kan ook duiden in de richting van mijn zuiver denken.

In de tweede plaats verwacht inleider oorzaak en gevolg.

Leest men toch het voorbeeld op pag. 549, dan wordt

men gesuggererd, dat de maximum vuuruitwerking wordt bepaald, door het aantal mitrailleurs, en dat dit aantal zoo groot is, dat het vuur geen practische waarde heeft. Hier verwacht de inleider mitrailleurs met kogels. Eerst als men weet, hoeveel kogels men op zeker terrein noodig heeft en bovendien den tijd bepaalt, waarin het gevolg moet worden behaald, dan hangt het aantal benoodigde mitrailleurs af van de capaciteiten dier mitrailleurs in strooimaat en schietsnelheid.

In de derde plaats zondigt inleider tegen de wetten der logica.

Op pag. 534 onderaan geeft de inleider den grondregel voor het tactisch gebruik der zware mitrailleurs bij den aanval. Een grondregel vloeit voort uit een noodwendigheid. En waar steunt nu de grondregel van den inleider op: op een wenschelijkheid en een mogelijkheid. Ook al ware het, dat deze mogelijkheid en wenschelijkheid onaanvechtbaar zijn, dan mag men daaruit toch niet tot een noodwendigheid besluiten.

In de vierde plaats smeedt de inleider argumenten uit een volkomen averechtsche interpretatie van feiten.

Op pag. 535 baseert inleider de mogelijkheid van het naar voren brengen der zware mitrailleurs op het feit, dat tot de invoering der lichte mitrailleurs in medio 1917 de zware mitrailleurs de aanvallen der infanterie vergezeld hebben. Toen ik dit las, heb ik me in gemoede afgevraagd of de inleider hier inderdaad in ernst was. Is niet juist de invoering der lichte mitrailleurs te danken geweest aan het feit, dat de zware mitrailleurs de infanterie niet immer konden volgen. Ik merk hierbij op, dat op deze blijkbare onmogelijkheid de grondregel is gebaseerd.

In de vijfde plaats verloochent de inleider zelf zijn grondregel.

De grondregel luidt: De zware mitrailleurs zullen met de infanterie voorwaarts gaan en met haar de vijandelijke posities binnen dringen, om daar het succes te bevechten en te verzekeren.

Dit sluit dus in, dat de zware mitrailleurs, zooal niet tot

de allervoorste troepen, dan toch zeker tot het voorste echelon behooren, anders nemen zij niet meer deel aan het *binnen dringen*, daar dit dan reeds is afgelopen.

Hoe is zulks nu in overeenstemming te brengen met hetgeen op pag. 557 staat, waar inleider de zware mitrailleurs eerst op 1000 M. het vuur wil laten openen, om aan het *achterblijven* een rem aan te leggen. Dus reeds op 1000 M. van den vijand blijven de zware mitrailleurs achter.

Op pag. 559 is dit achterblijven al vrij aanzienlijk geworden, want daar eischt de inleider, dat *breede* strooken openblijven om voor de zware mitrailleurs vuurgelegenheden te scheppen.

In de zesde plaats verwacht inleider zich in zijn eigen betoog.

Zoals ik boven aantoonde wil de inleider op pag. 557 op 1000 M. het vuur laten openen door de zware mitrailleurs. Ik vraag me af waarop? Want op pag. 567 laat inleider de verdediger zijn zware mitrailleurs eerst op 800 M. het vuur openen. Boven dezen afstand moet volgens inleider het artillerievuur de nadering beletten. Dus nogmaals: waarop schieten de zware mitrailleurs van den aanvaller? Op de vijandelijke artillerie? Maar dan voorwaar zou affuitverzwaring, vergrooiting van kaliber, verlenging van dracht enz. eerst recht noodig zijn.

In de zevende plaats stelt de inleider de kwesties niet immer geheel zuiver.

Van de 5 indirecte vuren, deelt hij er 4 in bij de directe, het overblijvende vuur (dat ook als direct gericht wordt, weinig succes belooft) wordt dan het *vuur met indirecte* richting genoemd en veroordeeld.

Wanneer de inleider bij een voetbalmatch op een dergelijke wijze scheidsrechterde, vermoed ik, dat hij veel kans liep niet geheel ongehinderd tehuis te komen.

Met het bovenstaande meen ik aangetoond te hebben, dat men voorzichtig moet zijn met onvoorwaardelijk geloof te hechten aan hetgeen door den inleider beweerd wordt, aangaande het gebruik van zware mitrailleurs.

Na het doorlezen van de inleiding kwam het mij voor,

dat de inleider te kort is geschoten in het aanvaarden van de consequenties van zijn redeneering: m. i. had zijn conclusie moeten luiden: „De zware mitrailleurs zijnde een technisch wangedrocht, moeten hoe eer hoe beter uit de bewapening verdwijnen, want zij bederven de tactiek; aan de lichte mitrailleurs hebben we voldoende en zij voldoen aan de tactische eischen aan zulk een wapen te stellen.”

Ik maar er attent op, dat de Duitschers de lichte mitrailleurs reeds op 800 M. het vuur laten openen.

Hoewel dat niet *mijn* inzicht is, zoo kan ik voor dit systeem, als zijnde consequent eerbied koesteren; op hetgeen de inleider voorstaat, zou ik willen toepassen, hetgeen de Genestet zoo kernachtig zeide: een middelman, wat heb je er an.

Hoe de zware mitrailleurs moeten worden gebruikt bij den aanvaller kan niet met een enkelen regel gezegd worden, dat hangt van allerlei omstandigheden af. Wil ik voor het gebruik der zware mitrailleurs bij den aanval een algemeen beginsel stellen, dan moet ik een geval nemen, waarbij de zware mitrailleurs hun volle capaciteiten kunnen ontwikkelen, dit is dus een aanval over min of meer open terrein, als het zicht voldoende is. In zulk geval is het naar vorenbrengen van de zware mitrailleurs blijkens de oorlogservaring onmogelijk. In het Japansche tijdschrift Kiakoscha Kji wordt op grond van de oorlogservaring betoogd, dat stelling verwisseling gelijk te stellen is met doellooze vernietiging en dat men daarom van stellingverwisseling geheel moet afzien.

Als klassiek voorbeeld van het gebruik van mitrailleurs bij den aanval zou ik willen nemen het gevecht bij Taux, dat door den Kapitein van den Generalen Staf VAN DER VIJVER is beschreven in de Januari-aflevering van den Spectator van dit jaar.

Een bataljon, dat aanvalt, terwijl de zware mitrailleurs mede naar voren worden genomen en dat vrijwel vernietigd wordt, daarna een herhaling van den zelfden aanval door een ander bataljon, met achterhouding van de zware mitrailleurs in een stelling op ongeveer 2000 M. met het

bevel; geen stuk gaat ook maar een pas vooruit, voor dat de voorste afdeelingen den straatweg (die 2000 M. verder lag) bereikt hebben. En deze aanval gelukt volkomen, dank zij la base du feu, die door de zware mitrailleurs op 2000 M. van de stelling gevormd was.

Staat men nu op het standpunt, dat stellingverwisseling volgens de oorlogservaring in zulk geval onmogelijk is, dan houdt dit in, dat de mitrailleurs langen tijd uit een zelfde stelling moeten kunnen vuren, en dus kans loopen ontdekt te worden. Is dit geschied, dan zal men om aan vernietiging te ontkomen van stelling *moeten* verwisselen.

In de eerste plaats is dit gevaarlijk, in de tweede plaats moeten verschillende gegevens weer opnieuw berekend worden, met als gevolg tijdverlies; in de derde plaats tijdelijke onderbreking van den steun aan de eigen infanterie.

Aan dit euvel van ontdekking gedurende het schieten moet dus tegemoet worden gekomen. Een dier middelen is de indirecte richting. Het onderscheid met directe richting is hier niet anders, dan dat de richter op een ander punt richt, dan het doel. Kan men bij de directe richting in zulk geval het doel waarnemen, dan kan men dit ook bij de indirecte; kan men bij directe richting aanslagen waarnemen, dan kan men het bij de indirecte ook. Al de omstandigheden zijn gelijk, alleen kost het eenige berekeningen om de gegevens te krijgen met welke men op het hulprichtpunt moet richten. Dit is het eenige verschil. Weersinvloeden, fouten in de afstandsmeting enz. doen zich evenzeer bij de directe als bij de indirecte richting gelden. Beide kosten evenveel munitie.

Ik wijs hierop, omdat er een hopelooze verwarring heerscht omtrent het begrip indirecte richting. Indirecte richting wordt door de tegenstanders veelal gelijk gesteld met kaartvuur. Dit is fout. Alle directe richtingsvuren kunnen ook indirect richtend worden afgegeven. Maar kaartvuur kan niet direct, wel indirect afgegeven worden. Kaartvuur mag dus nooit en te nimmer met direct gericht vuur worden vergeleken. De nadeelen van kaartvuur uit te spelen bij een vergelijk tussehen directe en indirecte richting

is *ontoelaatbaar, duidt op begripsverwarring en is onlogisch.*

Nu weet ik wel, dat ik bestrijding zal ondervinden bij mijn pleidooi voor de indirecte richting. Ook bij de invoering daarvan bij de artillerie heeft men een geweldigen strijd moeten voeren, dien zelfden strijd voeren wij thans op mitrailleurgebied en ik weet, dat deze strijd bij ons infanteristen zwaarder zal zijn, omdat naar mijn ervaring een infanterist in den regel teekenen van afkeer geeft als hij het woord sinus of tangens hoort; maar toch wanhoop ik niet, integendeel ik ben zeker van de overwinning al is het niet reeds nu, dan toch zeker over korteren of langeren tijd, want de indirecte richting is een noodwendigheid, tenzij de techniek er in slaagt op andere wijze de bezwaren te overwinnen, die thans de indirecte richting noodig maken.

La base du feu mag ook om andere redenen niet te ver naar voren liggen. In onze vlakke terreinen zal men over eigen troepen moeten vuren. Het vuren door open gehouden ruimten is een illusie. Zet maar eens op een kaart op groote schaal alle groepen eveneens op schaal op en zie dan eens wat er van die gaten overblijft. In het terrein en onder vuur komt hier nog minder van te recht, omdat de groepen de lijn van den minsten weerstand zullen zoeken.

Waar nu onze terreinen over het algemeen vlak zijn, moeten wij een Nederlandsche affuit hebben, die toelaat om de veiligheidsgrenzen bij het schieten over eigen troepen veel geringer te nemen, dan in het buitenland.

Wanneer de omstandigheden afwijken van die, waarvan ik boven ben uitgegaan, dus als het terrein niet min of meer open is en het zicht slecht is, dan moeten de zware mitrailleurs op andere wijze gebruikt worden; de omstandigheden kunnen voor de zware mitrailleurs ten slotte zoo ongunstig worden, dat het gebruik als zware mitrailleurs is buiten gesloten en dat ik ze niet anders kan gebruiken dan als lichte mitrailleurs, ook al staan zij voor dit gebruik bij de lichte ten achter.

Tusschen het eerst geschetste gebruik en dit laatste ligt een reeks schakeeringen; welke regels dan zullen moeten worden toegepast, valt niet vooruit te zeggen, en gelukkig.

want anders zou de tactiek geen kunde meer zijn, maar een schema, en de poëzie van het sportieve, dat ondanks al de vlende toch nog altijd ligt in den strijd, er uit weggenomen worden.

Eerste-Luitenant J. A. SITSEN. M. de V. U heeft aan de debaters gevraagd kort te willen zijn met het oog op den beschikbaren tijd. Ik zal zoo veel mogelijk trachten mij daaraan te houden. Het zal U echter duidelijk zijn, dat door dien korten tijd besnoeiing plaats moet hebben, die de duidelijkheid van mijn betoog schade doet. En vooral waar het vraagstuk van dezen avond er een is, dat vooral ook ons jongeren ter harte gaat, moge ik U misschien wel verzoeken in het verslag in het Orgaan onzer Vereeniging een beetje uitvoeriger te mogen zijn.

Alvorens echter tot beschouwing van inleiders stellingen over te gaan zij het mij vergund een punt buiten het eigenlijke vraagstuk liggende recht te zetten. In p. 3 op bladz. 554 van zijne waarschuwingen, die inleider onder meer ons voorhoudt — er wordt zelfs ergens gesproken van inhameren — zegt deze:

Als officier-instructeur bij de N. S. S., aldaar werkzaam sinds begin April vorig jaar, zijn door mij o.a. vier cursussen gegeven betreffende de zware mitrs. en ik durf gerust verklaren, dat nimmer door mij „uitsluitend het z.g. indirect vuur werd behandeld, zonder de uitdrukkelijke verklaring, dat het directe vuur te allen tijde moet worden nagestreefd”. De opleiding geschiedde door mij steeds volgens het ontwerp S. V. Z. M., waarin uitdrukkelijk staat vastgelegd, dat de vuren met directe richting het meest verkieselijk zijn, terwijl zelfs bovendien staat aangegeven, dat op de afstanden, waarop het geven der elevatie met de spreidingsinrichtingen nauwkeuriger is dan met het vizier, dit laatste kan worden gebruikt als contrôlemiddel, dus ook weer een directe meting geschiedt. De aanteekeeningen en dietaten van mijn ex-leerlingen zouden als trouwe getuigen kunnen optreden om mijn bewering te staven.

Ik wijs dan ook deze aantijging zonder meer terug. Maar M. de V. daar waar Uw Bestuur heeft toegestaan, dat een dergelijke aantijging aan de N. S. S. werd opgenomen in het Orgaan, daar zij het mij vergund, hier uitdrukkelijk te verklaren, dat al mijn mede-instructeurs zich volkomen aansluiten bij voornoemde afwijzing en dat wij er prijs op zullen stellen, indien inleider zou willen mededeelen, wiens of wier mededeelingen aanleiding zijn geweest tot deze fabel betreffende het handelen van de N. S. S. in deze zaak.

Ook voor de beschouwing van pt. 6e van deze waarschuwingen moge ik even Uw aandacht. Dit punt luidt (zie blz. 555):

Waarop grondt inleider deze bewering? Ik vermoed, dat vele mitr. officieren weinig gesticht zullen zijn over deze bewering en ik stel er wederom prijs op mede te deelen, dat bij het korps, waarbij ik de eer heb gehad te dienen en waar ik zelf geruimen tijd de compie, waartoe de mitr. opleiding behoorde, heb gecommandeerd, voldoende in den geest als door inleider bedoeld, werd geoefend en op het oefentableau voortdurend voorkwamen „draagoefeningen”.

Thans kom ik tot inleiders stellingen, die ik achtereenvolgens voorzoover noodig nader moge beschouwen:

Met *stelling 1* kan zeer zeker iedereen instemmen. Men zij echter voorzichtig en negeere niet de geweldige ontwikkeling der techniek en de daarmee gepaard gaande ontwikkeling van tactiek en technisch gebruik der Infanterie.

Zegt inleider niet zelve (zie bld. 526):

„Waar wij de voortschrijdende techniek niet mogen buiten beschouwing laten, daar zullen we ook niet de gevolgen daarvan kunnen veronachtzamen.”

Alvorens *stelling 2* te beschouwen, moge ik eerst betreffende *stelling 4* mijne meening zeggen. Dit zal de verdere bespreking vergemakkelijken. Inleider gaat daarbij m.i. van verkeerde premissen uit. Niet de uitbreiding van het aantal zw. mitrs. in het inf. verband was onmogelijk, maar andere oorzaken beletten, dat deze zware wapens de infie. overal volgden en met haar stredden.

In den grooten wereldkrijg toch leerde men al spoedig —

de ervaringen in den Russisch-Japanschen oorlog waren schijnbaar niet voldoende geweest — dat de groote rem voor den aanval in ouden stijl (om in den geest van inleider te spreken) het vuur der mitrs. was. Men trachtte door uitbreiding in breedte en diepte en door manoeuvre te ontkomen aan de „waaiersgewijze den dood in de aanrukkende colonnes spreidende machines.” Te vergeefs!

Men trachtte de mitrs. met mitrs. te bestrijden. Het vuur van den vijand moest neergedrukt worden. De mitrs. moesten mede met de aanvallende Infanterie. Het eerloos werd uitgesproken over den mitrallist, die na den aanval moest bekennen niet mede gekund en niet geschoten te hebben.

Maar men vergat daarbij, dat alles wat in eenig opzicht anders er uit zag, dan de gewone geweerdrager in de eerste piaats werd weggeschoten (men denke slechts aan het weglaten of onzichtbaar maken van onderscheidingsteekenen, het wijzigen der uitrusting van het kader, e.d.).

Zoo verging het ook den mitrallisten! Zij wilden wel en konden, hoewel dikwijls bezwaarlijk, ook mede, maar zoodra er vuur kwam, was het vooral voor hen bestemd en werd deze groote vuurkracht vernietigd.

Zoo leerde men dan, dat de mitrs. alleen hun werk konden verrichten, als zij niet te voren door den vijand ontdekt waren en als deze hun aanwezigheid pas gewaar werd, als zij de vreeselijke vuuruitwerking aan den lijve voelden.

Door hun kleine opstellingsruimte was en is ontdekking in de vuurstelling en bestrijding aldaar uiterst moeilijk. In de beweging echter liepen zij het meest gevaar ontdekt en neergeschoten te worden. Daarom moesten de mitrs. van alle mogelijke dekkingen gebruik maken om voorwaarts te gaan en daartoe dikwijls groote omwegen afleggen, om daarna... tot de ontdekking te komen, dat de infanterie, waarmede opgerukt moest worden, weer bereids verder was opgerukt, of de opmerking te hooren, waar blijft toch de steun van onze mitrs.

En gelukte het mede oprukken al, zonder al te groote verliezen, dan was en de munitie en de wateraanvoer, alsmede de ontzaglijke verzwaarde vuurleiding oorzaak, dat de gevraagde steun dikwijls achterwege bleef.

Zoo ontstond, doordat de uitbreiding in de breedte de vuurkracht van de aanvallende infanterie zoo zeer verminderd had, de behoefte aan een ander krachtig vuurwapen, een wapen, dat overal en altijd medegevoerd kon worden en dat steeds onmiddellijk greed was tot vuren.

Invoering van lichte mitrs. en geweermitsr. bracht de Infanterie het verlangde, terwijl de zw. Mitsr. daardoor vrij kwamen voor ander werk, doch geenszins overbodig werden!

Ludendorf geeft dit tijdstip in zijn werk „Meine Kriegserinnerungen“ op blz. 460 aldus weer:

Leichtes Maschinengewehr und Gewehrträger bildeten Schützengruppen der Infanterie, die in Not und Gefahr, im Kampf um Leben und Tod zusammen zuhalten hatten.

Dem schweren Maschinengewehr mit seinen grösseren Schusssweiten und besseren Leistungen fiel die Aufgabe zu, den Schützengruppen das Heranarbeiten an den Feind aus rückwärtigen Stellungen durch Unterfeuerhalten des Gegners zu erhalten.

Het bleek der Infanterie al spoedig, dat zij beshoten werd met wapens, die in opstellingen waren geplaatst buiten het bereik harer eigen geweren en l. mitrs. (geweer-mitsr.) en die hare voorwaartsche beweging meestal onmogelijk of uiterst zwaar maakten.

Artilleriesteun aan te vragen of af te wachten was niet doenlijk en zou, gezien de talrijke en dikwijls moeilijk aan te duiden doelen uiterst bezwaarlijk, zoo niet onmogelijk zijn geweest. De hulp der Zw. Mitsr. werd weder ingeroepen om uit meer achterwaarts gelegen opstellingen met hun vuur in samenwerking met de overige „zware“ infanteriewapens de werkzaamheid der lastige, buiten bereik der voorste aanvalsonderdeelen zich bevindende vijandelijke wapens te bemoeilijken of onmogelijk te maken.

De vuurbasis, waardoor de beweging mogelijk zou worden gemaakt, werd a.h.w. van zelf gevormd, terwijl nu te meer bleek, dat deze basis voor alle zware wapens eischte een achterhouden, d.w.z. een niet plaatsen in de voorste aanvalsafdeelingen, die juist als zij in de voor de opstelling van

den vijand liggende vuureconcentraties (kruis- en afsluitingsvuren) waren gekomen en zelf geen middelen ter beschikking hadden om uit deze moeilijke gevechtsphase zich te redden, den steun dier wapens zoo ernstig begeerden.

Commandant GÉRIN zegt in zijn werk „Le Combat des petites unités”, nadat hij heeft medegedeeld hoe de infanteriecompagnieën den bewegingsstrijd voeren en dat zij de middelen missen om de vuren, die haar tegenhouden te bestrijden en zij deze ook niet zou kunnen gebruiken:

„le combat de feux est surtout affaire des mitrailleuses lourdes, des canons de 37, des mortiers d'infanterie, des canons d'appui direct, toutes armes qui exigent un certain recul pour rendre à toute puissance”.

In heuvelachtig terrein was deze wijze van steun, daar waar deze uit achterwaarts gelegen stellingen moest worden geboden, in het algemeen eenvoudig, omdat men in deze omstandigheden gemakkelijk vuur over eigen troepen kon geven. In vlak, doch bedekt terrein werd gedekte verplaatsing gemakkelijk en was er dus keuze genoeg voor de opstelling en de wijze van steun. In vlak en open terrein, waar men meer dan elders gedwongen werd zijn zware wapens achter te houden, ten einde anders onherstelbare verliezen te voorkomen, kwamen de vuren op grootere afstanden tot hun recht, die, evenals trouwens in overige terreinen, dikwijls overgingen in vuren met indirecte richting.

In stelling 2 zegt inleider verder: „De zware mitrs. dringen mede 's vijands weerstandsstrook binnen en helpen daar het succes bevechten, en verzekeren”. Zoowel Franschen, Belgen, Engelschen als Duitschers eischen het binnen- en doordringen in 's vijands weerstandsstrook ook der mitrailleurs, leest men elders.

Dit is juist en zal bij ons ook wel niemand anders willen.

Het Bataljon moet toch trachten geheel binnen te dringen over diepten, die grooter zullen zijn dan de diepte van het Bataljon zelve. Het is dan noodzakelijk dat de mitr. mede binnendringen om het veroverde terrein te helpen bezetten of wellicht de vervolging met vuur sneller te doen

plaats hebben. 't Is dan ook een plicht van elken mitr. C. voorwaarts te snellen, zoodra zijn opstellingsplaats geen steun aan het Bataljon meer toelaat.

Vóór invoering van den l.m. moest de z.m. mede, ook bij kleinere ondernemingen en zag men dus deze wapens bij voorecompagnieën en zelfs bij sectiën. Thans nu in alle landen de l.m. meer vervolmaakt wordt — men denke aan de Engelsche Farquhar M '24, de Fransche l.m. M. '24, het Duitsche Machinepistool Bergmann, waarvan zij zoo noode door den „smachfrieden" afstand deden — zal men ook de vroegere taak van den z.m., voor zoover nog noodig, meer aan den l.m. zien toebedeeld. Het medehollen bij het laatste gedeelte van den aanval, bij den storm en bij het eerste binnendringen in de vijandelijke stelling, waarbij — men houde dit toch goed in het oog — nooit of niet dan zeer slecht kon worden geschoten, is werkelijk niet meer noodig en in verband met het er aan verbonden gevaar voor den z.m. niet gewenscht.

Stelling 3. Zeer zeker is gewicht van zware mitr. en affuit aan bepaalde grenzen gebonden. Waarom inleider echter vermeent daarmede in verband onze nieuwe affuit, waarmede vermoedelijk bedoeld wordt de ontwerp-affuit M. 25 I, te kunnen afkeuren is mij een raadsel.

De ontwerp affuit M. 25 I woog ± 37.5 K.G. Door vereenvoudiging en door het aanbrengen van een inrichting, waardoor de schokken door den terugstoot van het wapen veroorzaakt, geleidelijk op de affuit worden overgebracht, zal, daar de stabiliteit nu minder wordt aangetast, dit gewicht volgens mededeeling van de A.I. met ± 5 K.G. kunnen worden verminderd en zal dit dus bedragen ± 32.5 K.G.

Is hiermede de bovenbedoelde grens bereikt? Zeer zeker niet, want gebleken is, dat dragen door één man zeer wel mogelijk is.

Eén der mitr.offn., die verschillende draagproeven zelve medemaakte, verklaarde liever zijn affuit te dragen, dan 2 gevulde patroonbandkisten. Dit is toch wel sprekend!

Bovendien zal bij het hier voorgestane gebruik van de

mitrs., vervoer van affuit met mitr. met behulp van draagzeelen zeer wel mogelijk zijn, en vermoedelijk minder de aandacht en dus vuur trekken, dan vervoer op de schou- ders, zooals nu geschiedt.

„Zelfs de N. S. S. erkent het bezwaar van het gewicht,“ zegt inleider. Wie verpersoonlijkt toch weer die N. S. S., die inleider inlichtte? Dat bij de N. S. S. het gewicht meer wordt geacht dan een peulschilletje, is toch wel te begrijpen. Van de mogelijkheid van vervoer zijn we echter voldoende overtuigd... èn, wat voor de N. S. S. van belang is, het toenemen van het gewicht van de affuit verbetert de schiettechnische waarde van een wapen en het gaat toch om de vuuruitwerking van het wapen en niet of dat wapen min of meer beter mee kan hollen en zwijgende getuige zijn bij het handgemeen.

Maar waarom voelt inleider plotseling zoo'n groot be- zwaar in het gewicht van de affuit M. 25 I.

Het is toch bekend dat: de Hollandsche sledeaffuit 36 K.G. weegt, waarbij nog ± 2 K.G. voor aangebrachte pioniergereedschappen, d.i. dus 38 K.G.? En hoorde men vroeger dat de mitrs. niet mede konden? Of zat het be- zwaar tegen de slede in de groote zicht- en trefbaarheid?

Nee, als het moest, dan ging het. En zou het dan nu met onze affuit van 32.5 K.G. niet gaan?

Het is toch bekend, zeer zeker ook aan inleider, dat:

1e. de Duitse sledeaffuit (4 poots) 34 K.G. weegt, zonder de bijbehorende reserve-deelen (zooals reserve- loop, slot e.d.) en met deze 38.7 K.G.

2e. de Duitse slede-affuit (3 poots) 33 K.G. weegt.

3e. de Fransche Hotchkiss-affuit (M '07) 33 K.G. weegt.

4e. de Russische driervoetaffuit 32 K.G. weegt.

En vindt men in het buitenland bezwaren gemaakt tegen het gewicht van de affuit? Nee immers. Men zie de krijgshistorie er maar eens op na, en leze daar b.v. hoe een Duitse mitr. compagnie bij Gavrelle op 24 April 1917 met afgelegde stukken 13 K.M. in 1 uur en 50 minu- ten doorschreed en daarna nog 2 K.M. diep mede in 's vijands stelling drong. Men ziet dus een prestatie, die

er zijn mag en die uitwijst, dat het gewicht van 38.7 K.G. geen bezwaar was.

Of deze compie. in dien tijd veel, ja zelfs geschoten heeft, is wel een groote vraag. En of het gebruik dus juist is geweest, is gemakkelijk uit te maken.

En zouden onze mitrailleurs dat niet kunnen?

Zij zouden zich schamen alleen reeds als ze deze veronderstelling hoorden.

Onze mitrailleurs zijn infanteristen en blijven dat, daartoe is geen gehamer noodig, maar ieder, die in den troep goed heeft waargenomen, weet, dat het als regel wel infanteristen zijn van een buitengewoon soort, zich onderscheidend door een hoog gestemd moreel, door een prijzenswaardige eerzucht, door liefde voor hun speciaal wapen en de hun opgedragen taak, zooals die elders bij de infanterie zelden worden gevonden.

Als inleider deze gegevens eens had beschouwd, — de nieuwste bronnen zooals „Waffenlehre” van Zimmerle geven die aan, — of de affuiten, waarvan exemplaren aanwezig bij de N. S. S., even op de bascule ware komen zien, dan waren deze stelling en meerdere andere uitlatingen, wellicht achterwege kunnen blijven en was het werk, waarvoor we grooten dank verschuldigd zijn aan de ontwerpers en constructeurs en waarvan de resultaten straks het buitenland ons zal benijden, niet op deze wijze zonder reden gekleineerd en daardoor aan deze m.i. voor de infie. zoo belangrijke zaak geen schade berokkend.

Stelling 5. Waarom een organisatie van het Bataljon in 3 infanteriecompieën. en een mitr.compie. op meer innige directe samenwerking wijst, dan tot nu moest vereischt worden bij een Bataljon met 4 compieën. en M. P., is mij niet recht duidelijk. Met het wezen van het mitr.-gebruik heeft deze indeeling m.i. niets te maken, terwijl het ook geen bate kan genoemd worden, voor het gebruik van de zware mitrs.

Hoe inleider de wijze van vuren nu samenbrengt met bedoelde organisatie is mij wederom een raadsel.

Uit inleiders betoog kan men niets anders lezen, dan dat „indien de gevechtskracht van een bataljon, dus ook

die van de mitr. compie., is uitgeput, een nieuw bataljon in zijn plaats moet treden". Het is nu zaak eens even te beschouwen wat inleider verstaat onder „direct" en „indirect" vuur. Zooals uit stelling 5 blijkt wordt bedoeld: vuur met directe en indirecte richting. Al onze vuren zijn immers directe vuren, doch lang niet alle zijn vuren met directe richting.

Ik zal inleider niet volgen in de verschillende onderscheidingen, die hij nog in deze vuren maakt en de verdeelingen die daarbij worden gegeven. Deze zijn toch slechts van theoretische waarde en zijn voor elk terrein, elke gewijzigde omstandigheid van belichting e.d. weer anders.

Het ontwerp S. V. Z. M. noemt vuur met directe richting, die vuren, waarbij door den vuurleider de richting rechtstreeks wordt vastgelegd op doel of hulpriichtpunt. Onder vuren met indirecte richting worden verstaan, die vuren, waarbij de vuurleider de gegevens voor het vuur verkrijgt uit één of meer driehoekseconstructies.

Even moet nu bekeken wat het wil zeggen, de richting rechtstreeks vastleggen op het doel. Daarbij valt te onderscheiden in verticalen en in horizontalen zin. In verticalen zin wil dit dus zeggen de richtlijn brengen op het doel en in horizontalen zin het brengen van het doel in het richtvlak. Het zal duidelijk zijn, dat het zeer veel voorkomt, dat het laatste direct, het eerste indirect geschiedt.

Nu leert voornoemd ontwerp S. V. Z. M.:

1e. Waar mogelijk opstellingen innemen, die rechtstreekse richting toelaten. Laat m.i. aan duidelijkheid niets te wenschen!

2e. de elevatie geven door met het vizier te richten tot 1000 M.; daarboven tot 2000 M. deze controleeren en verbeteren met behulp van waterpas en spreidingsinrichtingen. Directe richting dus, waarbij de richtfouten, die juist als de spreidingen kleiner worden, groote verlegging van het M. T. zouden veroorzaken, worden gecorrigeerd door gebruik van waterpas en spreidingsinrichting.

3e. de zijdelingsche richting op alle afstanden rechtstreeks trachten te geven. Ook daar dus directe richting!

4c. op alle afstanden het kijkervizier gebruiken. Wederom directe richting.

Waar vandaan nu de fabel van het al maar streven naar vuur met directe richting? Vermoedelijk doordat bij de behandeling van de stof het meest de aandacht moet worden besteed aan de moeilijkste deelen, waarbij dan zeker behooren de vuren met indirecte richting. Uit deze toevallige omstandigheid moet echter geen verkeerde conclusie worden getrokken, zooals door inleider geschiedt.

Heeft het vuur met indirecte richting dan geen waarde? Zeer zeker.

1. De opstelling toch kan geheel onttrokken zijn en blijven aan het gezicht van den vijand.

2. De verrassing, zoozeer noodig bij gebruik van mitr., is alleen bij dit vuur, geheel mogelijk en verzekerd.

3. Indien de opstelling juist is gekozen en technisch juist is ingenomen, zal dit vuur vanzelf sprekend geen vuur trekken, zullen er geen of slechts toevallige verliezen optreden en de vuurkracht dus ongeschokt blijven. De bediening blijft rustiger, is a.h.w. uitgeschakeld, zoodat richtfouten niet voor kunnen komen. Het vuur wordt daardoor zekerder van uitwerking dan vuur met directe richting.

4. Het vuur met indirecte richting schaft de mogelijkheid te vuren tot op het grootste drachtsbereik, waarvan wij — men denke slechts aan onze rivierverdediging en aan onze inundatiestellingen — zeer dikwijls gebruik zullen moeten maken.

5. Bij nacht, nevel en rook geeft slechts *dit* vuur gelegenheid werkdadig op te treden.

Is het vuur met indirecte richting mogelijk?

Zeer zeker, zelfs bij *onzen* korten eersten oefeningstijd!

Het vuren met indirecte richting toch eischt van den schutter veel minder, dan dat met directe richting. Hij heeft slechts nauwkeurigheid daarbij te betrachten ten opzichte van het vastleggen aan de affuit der door den vuurleider verstrekte gegevens

Daartoe moet die affuit goed zijn en gemakkelijk ingericht.

De affuit M. 25 I voldoet daaraan.

Verder is het daartoe gewenscht, dat de berekeningen, die door den vuurleider dienen te geschieden, zoo eenvoudig mogelijk zijn.

In die richting worden en zijn reeds stappen genomen door het ontwerpen van b.v. eenvoudige „abaques” waaruit eventueele correcties onmiddellijk zijn te lezen.

Voorts is het gewenscht enkele eenvoudige instrumenten, voor hoekmeting te verstrekken.

Inleider zegt nu: Eischt men van de zware mitrailleurs als hoofdgebruik vuren met indirecte richting, dan moet men deze organiseren in bataljons zware regiments- en divisiemitrs met opheffing der mitr.comp.ïën.

Niemand, zeer zeker niet de N. S. S., eischt van de zware mitrs. als hoofdgebruik vuren met indirecte richting. De vorengenoemde, door inleider daardoor noodzakelijk gevonden, reorganisatie behoeft dus niet besproken te worden.

Wel moge nog opgemerkt dat de mitrailleur-bataljons niet zijn ontstaan door dezen eisch, maar om geheel andere redenen, die ik hier niet behoef aan te halen en ten slotte dat de vorming van deze bataljons nog geen reden is geweest om de mitr. compagnieën op te heffen.

Over stelling 6, waarin geen punten van verschil betreffende het gebruik van mitrailleurs zijn te vinden, zal ik dan ook niet spreken.

Stelling 7 geeft m.i. een „nouveau-té”, die het noodig maakt er even bij stil te staan. Door inleider wordt hierbij aangegeven, dat de infie. aanval, zonder dat daarbij geschoten wordt, voorwaarts gaat, tot de voorste afdeelingen tot ± 1000 M. van den vijand genaderd zijn. Elders vindt men in de bespreking van den aanval, dat de mitr. compie. zelf zonder vuren zal trachten tot dezen afstand voorwaarts te gaan.

Inleider meent dezen afstand van 1000 M. te mogen afleiden uit het feit, dat men het mogelijk acht de infanterie-compagnieën te doen naderen zonder te vuren tot den afstand van 500 M. Erg duidelijk is dit niet. Maar zou men met eenigen goeden wil zich daarin kunnen begeven, dan voelt men toch dat er nog iets in de redeneering mank gaat.

Moge ik dit even nader toelichten. De aanval beoogt het

door den vijand bezette terrein aan dezen te ontrukken. Dit geschiedt hoofdzakelijk door vuur, doch de beslissing moet meestal verkregen worden door den strijd met handgranaten en blanke wapenen, zegt onze gevechtshandleiding. Deze laatsten moeten dus met zoo weinig mogelijk verlies gebracht worden bij en in de door den vijand bezette stelling.

Dit kan geschieden onder dekking van het vuur van artillerie en niet het minst van het vuur van eigen zware en lichte mitrailleurs. Maar evenzeer als vroeger en wellicht meer, geldt de oer-oude soldatenverzuchting: „Gott schütze mich vor den anderen Waffen, vor meinesgleichen will ich mich schon selbst schützen”. Alleen dan ook te vertrouwen op de vuurdekking door de artillerie te geven, is niet mogelijk in verband met de geweldige werking van 's vijands vuurwapenen. Alle beschikbare middelen moeten daarom gebruikt om de uitwerking van die wapenen te verminderen. Daartoe is het noodig, dat elk vijandelijk wapen, dat doeltreffende vuren begint af te geven, onmiddellijk onder vuur wordt genomen. De lichte wapens (geweren, lichte mitrailleurs, geweer-mitrailleurs, pistool-mitrailleurs e.d.) zijn daartoe ongeschikt tot \pm den afstand van 500 M.

Niet de wensch dus om zonder vuren tot dien afstand te naderen, doch de onmogelijkheid om anders te handelen heeft dezen afstand bepaald. De zware infanterie-wapens zullen dan vóór dien tijd de vuurdekking moeten geven. En afhankelijk, niet zooals inleider wil van moreel en karakter, maar vooral van de vuren door den v.a. afgegeven, die op hun beurt geheel zullen worden beheerscht door terrein en omstandigheden. C. GÉRIN zegt in zijn meergenoemd werk terecht: „Attaquer, c'est avancer; seul le feu ennemi peut empêcher qu' on avance; le feu ennemi ne peut se dominer que par le feu”.

De vuuruitwerking van den vijand zal ons dan ook voorschrijven, wanneer onze zware wapens hun vuur zullen dienen te openen en het op losse gronden aannemen van een afstand van \pm 1000 M. lijkt mij derhalve ongewenscht en om der gevolgen wille gevaarlijk.

Men hecht aan dergelijke getallen toch immers onmiddellijk te groote waarde.

In stelling 8 en 9 wordt door inleider het vuur met indirecte richting weer onder het mes genomen. In 8 heet het, dat dit vuur alleen waarde kan hebben voor de groote mitrailleureenheden, die buiten de zône zijn opgesteld, waarop de vijandelijke artillerie meer speciaal haar vuur heeft gelegd. Dit nu kan waar zijn voor de buitenlandsche mitrailleurfomaties, voor de onze behoeft dit niet te gelden.

Volgens vele bronnen, b.v. het Fransche schietvoorschrift en „Taktische Verwendung der Maschinengewehre” van ADARIDI moet vuur met indirecte richting steeds „Massenfeuer” zijn. Met vergete niet dat uit dergelijke beweringen niet een voor elke bewapening geldende regel kan worden getrokken. Bijna elke bron geldt slechts voor een bepaald tijdstip én voor een bepaalde bewapening. Inleider stelt waarschijnlijk onze affuit op één lijn met de buitenlandsche. Dit is m.i. een groote dwaling en geeft aanleiding tot verkeerde gevolgtrekkingen. Onze oude affuit staat schiettechnisch veel hooger dan de buitenlandsche en als onze mitrailleurs zouden worden voorzien van de affuit M 25 I en enkele zeer eenvoudige hulpmiddelen, dan zou de zuiverheid der af te geven vuren zoodanig groot worden, dat niet door de spreidingen in het massavuur de fouten zullen behoeven te worden uitgeschakeld. De seetie, ja zelfs het stuk, zal in sommige gevallen in staat zijn deze eenvoudige wijze van vuren toe te passen.

Veel munitie zullen deze vuren vragen. Niet echter altijd meer dan de vuren met directe richting. Dit toch is o.a. weer geheel afhankelijk van de hulpmiddelen, die men ter beschikking heeft. Niet vergeten mag hierbij worden, dat de aanvoer der munitie naar opstellingen van waaruit met indirecte richting wordt geschoten, dikwijls veel eenvoudiger zal zijn, dan naar open opstellingen, die onherroepelijk vuur zullen trekken.

Stelling 9 kan door mij niet anders betiteld worden dan te eenenmale onjuist. Ook binnen 1500 M. tot alle afstanden, waarop vuur met directe richting mogelijk is, blijft vuur met indirecte richting zeer zeker te gebruiken.

Ten slotte moge ik nog enkele aanhalingen doen hooren: Major ZIMMERLE zegt in „Waffenlehre“:

„Ob demnach das direkte oder indirekte Richten vorzuziehen, ist von Fall zu Fall zu entscheiden; beiden Verfahren kommt gleiche Bedeutung zu.“, terwijl ook de ontwerpers van het Duitse schietvoorschrift Major VAN SCHOBERT en Rittmeister VERTH in hun „Anleitung zur Ausbildung im Schieszen mit S.M.G.“ dezelfde meening weer-geven.

HAUSZER de bekende specialist op mitrailleurgebied zegt in zijn lezingen: „Von der dringenden Notwendigkeit des indirekten Schieszens und seinen groszen Vorteilen sind wir alle überzeugt.“

Het Britsche voorschrift voor het gevecht zegt b.v. bij den aanval. „Aangezien de mitrailleurs zich achter de infanterie opgesteld hebben, zal het gebruik van indirect vuur als regel noodig zijn.“

Stelling 10. In stelling 10 pleit inleider voor vrije strooken, waarmede dan bedoeld niet bezette vakken, vormende de openingen tusschen de infanterieafdeelingen, zooals de gevechtshandleiding ze noemt.

Men onderscheidt daarbij nog 2 methodes en wel: De infanterie laat vakken open voor het vuur van de mitrailleurs óf de mitrailleurs geven te voren sectoren aan, waarin zij geen vuur zullen brengen en waarvan de infanterie dus gebruik kan maken.

Of deze openingen, die dus door de bevelen worden geregeld, op het gevechtsveld zullen blijven bestaan, is voor mij een vraag.

Onze vredesoefeningen geven in dat opzicht wel zeer treurige ervaringen, terwijl alsdan die oefeningen meest nog worden gehouden op vrij overzichtelijke terreinen, waar het verband gemakkelijk te bewaren is. Hoe zal dat echter zijn op meer bedekte terreinen en onder de geweldige depressies van het gevechtsveld?

Maar laten we eens aannemen, dat die openingen er zijn. Hoe breed moeten deze dan wel niet zijn? Het nieuwe S. V. Z. M. eischt voor vuren langs eigen troepen voor alle afstan-

den 100 0/00 als veiligheidssector. Dat wil dus zeggen, dat men om juist door het midden van zoo'n opening te kunnen schieten, zonder gevaar voor den eigen troep, twee maal 100 0/00 of $\frac{1}{5}$ van den afstand als breedte moet hebben. Wil men dus werkelijk door zoo'n opening werkzame vuren geven, dan zal deze breedte aanzienlijk vergroot moeten worden, teneinde in verschillende richtingen en met de benodigde spreidingen te kunnen werken.

Inleider heeft dit ook waarschijnlijk overdacht en daarom in verband vraagt hij vergrooiting van de minimum frontbreedte van bataljons en hogere eenheden.

Hoewel ik mij daarmee in het geheel niet kan vereenigen in verband met de daardoor te verwachten vermindering van de vuurkraacht, zoo wil ik hierop niet verder ingaan, daar meerdere factoren buiten het terrein van deze beschouwing vallende, zich daar zeer zeker ernstig tegen zullen verzetten.

Deze wijze van gebruik gaat een weinig lijken op het gebruik van mitrailleur-bataljons in zakformaat!

Met stelling 11 kan ik mij in beginsel vereenigen. Hoewel het soms voor zou kunnen komen, dat door 3 stukken vlugger en grondiger een terrein, waarin een doel gelegen is, kan worden bevuurd, zoo kan dit m. i. niet de aanleiding zijn geweest tot de vorming van de 3 stukken-sectie.

De leiding zal zeer zeker ernstig bemoeilijkt worden.

Andere redenen van organisatorischen of materieelen aard zullen daartoe geleid hebben.

Met stelling 12 kan ook geheel worden ingestemd, mits voldoende andere afweerwapenen ter beschikking zijn voor het andere werk.

M. d. V. Ik ben hiermede aan het einde van mijne beschouwingen over de stellingen van inleider. Over de voordracht zelve zou nog veel meer te spreken zijn. Ik moge slechts noemen het volgens inleider in het buitenland *bij den aanval* gebruik maken van „schweigemachinengewehre”, e.d.

Te veel tijd zou dit echter vragen en dat kan bij een debat niet de bedoeling zijn.

Alvorens te eindigen moge ik, al ben ik het dan ook met

inleider in veel niet eens geweest, hem hulde brengen voor het feit, dat hij een zaak, die vooral ons jongeren zoo ter harte gaat, op den voorgrond heeft weten te stellen, zoodat nu eindelijk daaraan eens de volle aandacht zal worden besteed.

Er moet ten spoedigste een eind komen aan de onzekerheid, die in dit opzicht in den troep heerscht. Eindelijk moge ook ik, evenals inleider, een enkele waarschuwing doen hooren. Men late zich toch vooral niet afschrikken door de bewering van sommigen, als zouden onze mitrailleurcommandanten te allen tijde het vuur met indirecte richting wenschen te geven. Men sla niet al te veel acht op de dikwijls aardig gevonden, doch soms van weinig practische waarde zijnde en althans nog niet „ausprobiertes” methoden, die zoo nu en dan in tijdschriften verschijnen en waardoor velen zich laten afschrikken. Men bedenke voorts de tegenkanting, die ontstond, toen de artillerie overging van haar vuur met zicht tot haar vuur met indirecte richting en de gevolgen, indien de tegenstanders hun verzet met succes bekroond hadden gezien. Voor alles echter: men geve ten spoedigste goede affuiten en goede hulpmiddelen bij onze goede wapens, bovendien daarbij zijn volle vertrouwen in de verdere ontwikkeling van dit in onze weermacht noodzakelijke gebeuren.

M. de V. Ik dank U ten slotte voor den ruimen tijd, die U mij ter bespreking van een en ander hebt toegestaan.

Ik heb gezegd.

Kapitein A. Q. H. DIJXHOORN. Mijnheer de Voorzitter.

Gaarne maak ik gebruik van de gelegenheid, welke U mij biedt, om met betrekking tot de verhandeling, welke de Heer L. ten aanzien van het mitrailleurvraagstuk in de VIe Afl. van het orgaan van K. W. heeft geleverd, het een en ander in het midden te brengen.

In zijne beschouwingen maakt de Heer L. op een gegeven oogenblik eene opmerking over mitrailleurbataljons. Alhoewel deze opmerking slechts zijdelings verband houdt met de strekking van het betoog van den Heer L., zoo

acht ik haar toch van zoodanig belang, dat ik haar niet onopgemerkt voorbij kan laten gaan. Hetgeen ik over deze mitrailleurbataljons heb te zeggen zal wederkeerig in slechts zijdelingsch verband staan met mijn daarna volgend betoog. ¹⁾

Op blz. 530, 2e alinea, wordt aangegeven aan welke omstandigheid de organisatie van de mitrailleurbataljons te danken zou zijn geweest. We lezen op deze blz., dat de Generaal von MOSER de zich achterwaarts bevindende zware mitrailleurs, die door de invoering van de lichte mitrailleurs als het ware overcompleet kwamen, op andere wijze rendable wilde maken en een oplossing vond in de door hem voorgestelde gebruikwijze, zijnde (zooals op blz. 529 is vermeld) een grooter gebruik van zware mitrailleurs in den „Groszkampf“ voor direct en indirect massavuur n.l. onmiddellijk vóór den aanval.

De Heer L. komt tot de conclusie, dat met deze massa-aanwending der zware mitrailleurs tevens logisch de organisatie der latere mitrailleurbataljons is ingeluid.

Afgescheiden van de vraag of deze conclusie juist is, kan ze, zooals ze luidt, aanleiding geven tot een zeer onvolledig inzicht omtrent de thans geldende denkbeelden ten aanzien van het tactisch gebruik van mitrailleurbataljons. Vandaar, dat ik bij deze kwestie even wil stilstaan. Ik kan uit den aard der zaak op het tactisch gebruik van mitrailleurbataljons thans niet uitvoerig ingaan. Ik moge daarom volstaan met te vermelden, dat uit eenige kenmerkende eigenschappen, welke mitrailleurbataljons bezitten, het karakteristieke gebruik dier bataljons valt af te leiden; n.l. een gebruik op die plaatsen van het gevechtsfront, waar men zich tot de verdediging kan bepalen, en het bieden van taaien weerstand niet noodzakelijk is, of waar met een doorgevoerden aanval geen rekening behoeft te worden gehouden. De bedoeling is door een dergelijk gebruik de gevechtsleiding in staat te stellen

¹⁾ In verband met den mij toegewezen spreektijd heb ik deze beschouwingen over de mitrailleurbataljons niet voorgedragen in de vergadering op 18 Maart.

troepen met stootkracht vrij te maken om deze elders, op belangrijker frontgedeelten, te kunnen aanwenden. Dat is dus een heel ander gebruik dan de Generaal VON MOSER zich voorstelde. Ik geef gaarne toe, dat de huidige mitrailleurbataljons ook op de wijze, als de Generaal VON MOSER deed, gebruikt *kunnen* worden. Een karakteristiek gebruik van de bataljons is dit echter niet.

Uitvoeriger heb ik het tactisch gebruik van mitrailleurbataljons behandeld in het W. J. 1926. Ik moge dus daarnaar verwijzen.

Na deze „hors d'oeuvre" kom ik tot de punten, waarvoor ik hoofdzakelijk het woord heb gevraagd. Deze punten betreffen het tactisch gebruik van den zwaren mitrailleur. Hieromtrent verschil ik in enkele opzichten met den Heer L. van meening.

Drie van deze verschilpunten moge ik hier aan een nadere beschouwing onderwerpen. Zij betreffen:

1e. het open laten van strooken in het aanvalsfront, waardoor heen de zw. mitr. hun vuur zouden behooren te brengen (stelling 10 1e gedeelte);

2e. het vergrooten van de minimum frontbreedten van bataljons en hogere eenheden als gevolg van het open laten van de zooeven bedoelde strooken.

3e. het gebruik van en de waarde toe te kennen aan het vuur met indirecte richting.

Bovendien zou ik Uw aandacht willen vragen voor een kwestie, waarover de Heer L., naar mijn smaak wel wat al te losjes heen is geloopt en wel deze: Moeten al onze zware mitrailleurs in staat zijn op luchtdoelen te vuren?

ad. 1. Het open laten van strooken in het aanvalsfront.

Toen in den oorlog 1914—1918 bleek, dat zware mitrailleurs *ongeschikt* waren om bij den aanval *in de voorste infanterieafdeelingen* te worden gebruikt, is men er algemeen toe overgegaan de infanterie te voorzien van een groot aantal lichte (geweer)mitrailleurs. Met stelling 4 van den inleider ben ik het dus niet geheel eens.

Door de invoering van de lichte mitrailleurs konden de zware mitrailleurs, doordat zij een groot ballistisch ver-

mogen bezaten, worden bestemd om uit meer achterwaarts gelegen opstellingen de infanterie te steunen. Nu beteekent de invoering van lichte mitrailleurs een belangrijke versterking van het vuur op de kleinere afstanden. Uit tactische overwegingen was er dus geen bezwaar tegen, en het was dientengevolge volkomen logisch, dat men — meer dan voorheen — zoo veel mogelijk partij probeerde te trekken van het groote ballistische vermogen van de zware mitrailleurs door de werkingssfeer van deze wapens uit te breiden.

Door dit vuur op groote afstanden, want dat was het, werd dus de mogelijkheid om de infanterie te steunen aanmerkelijk uitgebreid. Daarin ligt echter het gevaar opgesloten, dat men de zware mitrailleurs van de aanvallende echelons achterlaat onder het motto „de zware mitrailleurs hebben zulke lange armen, oprukken met de voorste echelons is voorloopig niet noodig”. *Zeer terecht heeft de inleider tegen een dergelijke funeste tactiek gewaarschuwd.* Immers, de voornaamste taak voor de zware mitrailleurs blijft de infanterie *zoo krachtig mogelijk* te ondersteunen. Aan deze taak kan niet naar vermogen worden voldaan indien de zware mitrailleurs op groote afstanden achterblijven. Ik wil aan de, door den inleider aangevoerde argumenten, terloops nog enkele toevoegen n.l. deze:

Wanneer de aanvallende infanterie 's vijands stelling zóó dicht is genaderd, dat het verdedigende mitrailleur — en geweervuur losbarst, kan komt het er voor den aanvaller op aan, dit vuur, dat wordt afgegeven uit in de diepte gegroepeerde opstellingen te dooven. Hoewel de aanvallende lichte mitrailleurs in dit stadium van het gevecht een belangrijke rol spelen, volgt daaruit geenszins, dat de steun van de zware mitrailleurs zou kunnen worden gemist. Integendeel. Hoe meer vuur op de voorste zône van 's vijands hws. kan worden gebracht, de strook waaruit het grootste gevaar dreigt en welke bovendien het „eerst te bereiken doel” is, des te beter. *Daar ligt nooit vuur genoeg.* Wij eischen daarom, dat zw. mitr. onmiddellijk en met groote juistheid het vuur kunnen openen op elk daarvoor in aan-

merking komend doel in 's vijands voorste verdedigingszône, welks vuur de voorwaartsche beweging van de aanvallende infanterie tracht te beletten. Dit is alleen mogelijk, indien deze wapens in nauw verband oprukken met het infanterie-onderdeel, waarbij zij zijn ingedeeld. Met vuur over eigen troepen uit ver achterwaarts gelegen stellingen *alleen* komt men er niet:

1e. omdat het vaak onmogelijk is op grooten afstand de wederzijdsche voorste liniën van elkander te onderscheiden;

2e. omdat — in verband met de kleine doelen — van dit vuur op groote afstanden, dat vaak alleen met indirecte richting mogelijk zal zijn, weinig uitwerking is te verwachten;

3e. omdat de verbinding met de voorste infanterieafdeelingen moeilijk is te onderhouden (te denken aan de lange, kwetsbare, tijdroovende verbindingen, waardoor o. m. de snelle doelaanwijzing van de infanterie aan de mitrailleurs lijdt);

4e. omdat het vuur, dat in vlak terrein over eigen troepen wordt afgegeven, minstens ± 400 M. vóór de eigen infanterie moet liggen en de mitrailleuropstelling ± 400 M. achter de dichtst bijzijnde infanterie. Naarmate dus de aanvallende infanterie binnen 400 M. van 's vijands frontlijn terrein wint, naar die mate zouden dus de zw. mitrailleurs hun vuur naar achteren moeten verleggen en moet door hen een even diepe strook van 's vijands weerstandsstrook worden losgelaten. M. a. w. is de infanterie genaderd tot op een afstand van 100 M., dan zal op 's vijands voorste verdedigingsstrook ter diepte van 300 M. *geen zw. mitr. vuur kunnen worden gebracht*. Dit is ontoelaatbaar, vooral ook, omdat in dit stadium van het gevecht de eigen artillerie haar vuur achterwaarts moet verleggen.

Echarpeerend vuur van zw. mitrs. kan geen uitkomst geven, omdat dit vuur onmogelijk kan liggen vóór het troepenonderdeel, waarbij de zw. mitrs. zijn ingedeeld. Van een nauw verband tusschen de infanterie en de zw. mitrs. kan, bij toepassing van echarpeerend vuur, in den aanval geen

sprake zijn. Wil men dus den infanterieaanval zoolang mogelijk en zoo krachtig mogelijk steunen, dan zal dit, speciaal in vlak terrein, veelal, en zeker op de kleine afstanden, alleen mogelijk zijn met vuur, dat wordt afgegeven door de, in de infanterieopstellingen aanwezige openingen.

De vraag is nu: moet de gevechtsleiding de mogelijkheid tot het afgeven van dit „Lüeckenfeuer” bevorderen, door reeds bij het begin van den aanval aan te geven waar open strooken in de gevechtsformatie uitgespaard moeten blijven?

Ik meen hierop een ontkennend antwoord te moeten geven en wel op grond van de navolgende overwegingen.

1e. Zonder dat men genoegzame gegevens omtrent den vijand bezit, zou men reeds de vuurstrooken van de zw. mitrs. moeten vastleggen. Blijken, tijdens het verloop van den aanval, deze vuurstrooken verkeerd te liggen, dan lijdt daardoor de ondersteuning, welke door de zw. mitrs. aan de infanterie gegeven behoort te worden.

2e. De methode vereischt een nauwkeurige voorbereiding, welke in den bewegingsoorlog moeilijk is te treffen. Immers: hoe wil men op het terrein deze strooken aangeven? Men kan niet volstaan met aan te geven bijvoorbeeld: „tussen de vóórecompagnieën 75 M. tussehenruimte.” Zou men aldus handelen, dan worden de vuurstrooken van de zw. mitrs. wel op zeer willekeurige wijze vastgelegd!

3e. Wil men, bij het vastleggen van de vuurstrooken, zooveel mogelijk in de waarschijnlijk te verwachten behoefte aan zwaar mitrailleurvuur voorzien, dan is — naast gegevens omtrent den vijand (zie p. 1) — daarvoor een nauwkeurige kennis van het aanvalsterrein een vereischte, een kennis echter, die de aanvaller zich zelden in den bewegingsoorlog van te voren zal kunnen verschaffen.

4e. De infanterieaanval wordt te gekunsteld. Een voorbeeld: Eischt men voor *alle* zware mitrailleurs van een bataljon, (frontbreedte 750 M.), welke op 300 M. achter de voorste infanterielijn zijn opgesteld, dat zij hun vuur op elke plaats van een 750 M. breed vijandelijk front kunnen leggen, dan moet — voor het geval de voorste infanterie-

lijn op 300 M. van de vijandelijke stelling is genaderd — een strook worden opengelaten van 375 M. breedte.

Doet men afstand van het brengen van vuureconcentraties op ieder gewenscht punt van het 750 M. breede front en neemt men er genoeg mede, dat iedere sectie van de mitrailleurcompagnie $\frac{1}{4}$ van de 750 M. (± 190 M.) voor haar rekening neemt, dan bedraagt de breedte van de open te laten strook onder overigens gelijke omstandigheden ± 95 M.

In beide gevallen wordt dus van elke 750 M. frontbreedte van een aanvallend bataljon, indien men de vuurbundels aan elkander laat grenzen, de helft gereserveerd voor het zware mitrailleurvuur, terwijl de gewone infanterie, *de stootkracht*, genoeg moet nemen met de overblijvende helft n.l. 375 M. Nu bedenke men, dat bij het bestormen van de vijandelijke stelling, de open gelaten strooken, zij het wellicht niet allemaal, toch ook met „stootkracht” opgevuld zullen moeten worden. Zulks is, onder omstandigheden, dat men den vijand in het wit van de oogen ziet uitgesloten.

Ik heb de door de mitrailleurseenheden in te nemen frontbreedten nog maar buiten beschouwing gelaten.

5e. De open gelaten strooken zullen m.i. een dusdanige aantrekkingskracht op de infanterie uitoefenen, dat in de practijk vermoedelijk van het voortdurend handhaven dezer open strooken niet veel terecht zal komen.

6e. Door het voorwaarts gaan van de infanterie afhankelijk te stellen van de opstellingen der zware mitrailleurs, want daar komt het op neer, wordt de „drang naar voren” waarmee de infanterie moet zijn beziel, aan banden gelegd.

M.i. moeten de zware mitrailleurs speciaal in vlak terrein, naarmate de infanterie de vijandelijke stelling nadert, geleidelijk naar voren oprukken en dan gebruik maken van de *toevallig* ontstane gaten in de linies. Des te dichter zij zich bij die gaten bevinden des te voordeeliger.

Voldoet de affuit dan nog aan hooge schiettechnische eischen, zoodat men met een veel geringere veiligheids-

coëfficiënt, dan waarmede thans rekening moet worden gehouden, kan volstaan en het vuur over eigen troepen dus een uitgebreider toepassing kan vinden, dan geloof ik, dat onze infanterie, met de door mij aangegeven gebruiksaanwijzing voor de zw. mitrs., meer is gediend, dan door het met opzet openlaten van breede strooken in de gevechtsformaties, zij het dan ook, dat in dit geval met een minder goede affuit (welke dan allicht minder weegt) genoeg zou kunnen worden genomen.

Ik kom thans tot *het 2e verschilpunt*:

Het vergrooten van de minimum frontbreedten van bataljons en hogere eenheden als gevolg van het openlaten van open strooken (stelling 10, 2e gedeelte).

Mijnheer de Voorzitter. Ik kan niet krachtig genoeg tegen een dergelijke tactiek waarschuwen. Wat toch is het geval? Het geheele gevecht is er om begonnen een bepaalde hoeveelheid stootkracht, dat is infanterie bewapend met bajonetten enz., in de vijandelijke stelling te doen doordringen. Met een *bepaald* frontgedeelte des vijands moet door een *bepaalde* hoeveelheid stootkracht van den aanvaller worden afgerekend. Nemen we aan, dat, onder zekere omstandigheden, aan de 3 compagnieën infanterie van een bataljon een front van 700 M. wordt toevertrouwd, dan gaat het niet op om, met het oog op de open te laten strooken, aan die 3 compagnieën infanterie te zeggen: jelui krijgt thans b.v. 900 M. voor je rekening! Iedereen moet toch voelen, dat de stootkracht op 's vijands front dan *minder*, dat wil zeggen *onvoldoende* wordt! *De kracht van 's vijands verdediging* wordt er toch *geen haar minder* om of de aanvaller de frontbreedten van zijn bataljons al vergroot! De aanvaller drijft door vergrooing van zijn frontbreedte den verdediger toch niet uit zijn stelling! En kan de artillerie over die grootere frontbreedten voldoende steunen? Zulks legt toch ook gewicht in de schaal.

Mijnheer de Voorzitter. Ik mag van deze gelegenheid gebruik maken om er toch vooral voor te waarschuwen de invoering van nieuwigheden, thans een nieuwigheid op tactisch gebied, niet steeds ten koste te laten gaan van de

gewone infanterie. Men vermoordt op deze wijze de aanvalskracht van *het wapen*. Ik heb dol graag den steun van zware mitrailleurs, van infanteriegeschut, enz., enz., maar als al deze steun in orde wordt gemaakt ten koste van de gewone infanterie, dan schieten we daar al heel weinig mee op!

En waar nu de inleider, ten behoeve van het zware mitrailleur vuur, de gewone infanterie dreigt te mishandelen (excusez le mot) door haar kunstmatig grootere frontbreedten te willen toebedeelen, dan moge ik daartegen met kracht mijn stem verheffen en uitroepen: *dat nooit!*

Het 3e punt van mijn beschouwingen zal gewijd zijn aan het gebruik van, en de waarde toe te kennen aan, het vuur met indirecte richting!

Zooals ik reeds heb betoogd is door de invoering der lichte mitrailleurs de werkingssfeer van de zware mitrailleurs uitgebreid met het vuur op groote afstanden. Ik heb zulks logisch genoemd.

Het vuur op groote afstanden moest noodzakelijk leiden tot invoering van de indirecte richtwijze. Immers naarmate de schootsafstanden grooter worden, vermeerderd de kans, dat de doelen voor den schutter *niet* zichtbaar zijn.

Aan het indirecte vuur uit zware mitrailleurs zijn bepaalde nadeelen verbonden. De uitwerking van dit vuur staat, inleider heeft hierop zeer terecht de aandacht gevestigd, belangrijk achter bij het met directe richting afgegeven vuur. Dit geldt in verhoogde mate, wanneer de ligging van het vuur niet is waar te nemen. Voorts zijn met zwaar mitrailleurvuur, afgegeven met indirecte richting, slechts dan loonende uitkomsten te verkrijgen, indien een groot aantal wapens aan het vuur op eenzelfde doel deelneemt. In de 3e plaats kost het indirecte vuur veel munitie. Allemaal redenen, welke er toe leiden, het vuur met indirecte richting zooveel mogelijk te beperken. *Gemist* kan dit vuur echter niet worden en evenmin mag de toepassing van dit vuur vastgekoppeld worden aan een bepaalden afstand tot den vijand, zooals inleider doet (stelling 9). Immers de verdediger zal het indirecte vuur

moeten kunnen toepassen om den aanvaller reeds op zoo groot mogelijken afstand onder vuur te kunnen nemen. Ik voor mij neem er geen genoegen mede, als de aanvallende infanterie op grooten afstand slechts door de verdedigende *artillerie* wordt bestookt. (afsluitingsvuren, storende vuren).

Doch ook bij den aanval moet dit vuur, zij het bij uitzondering, toegepast kunnen worden, bij voorbeeld bij het vuur, dat behoort te worden afgegeven vanuit den „vuurbasis” onder bescherming van welk vuur de infanterie de uitgangsstelling verlaat; voorts bij het afsluitingsvuur, dat de zw. mitrs. behooren te kunnen afgeven ter bestrijding van tegenaanvallen zoodra de eigen troepen in de vijandelijke stelling zijn binnengedrongen, en ten slotte bij het drukvuur, dat de zw. mitrs. moeten kunnen afgeven op die gedeelten van het verdedigende front, welke grenzen aan de frontgedeelten waarop de hoofdaanval zal geschieden.

Onze zware mitrailleurs moeten dus voor het indirect vuur zijn ingericht, de affuit moet dientengevolge aan hooge schiettechnische eischen voldoen en onze mitrailleuraanvoerders moeten dit vuur kunnen toepassen. Ik vraag mij af waarom dit laatste voor den reserve-mitr. aanvoerder, die thans een goede gespecialiseerde opleiding ontvangt, niet even goed bereikbaar zal zijn als ten aanzien van het indirecte vuur der artillerie voor den reserve-aanvoerder van dat wapen. Een en ander neemt niet weg, dat ik van meening ben, dat als *beginsel* moet gelden, dat aan elke schietopdracht *bij voorkeur* met toepassing van de directe richting moet worden voldaan.

Ten slotte het vraagpunt: Moeten al onze zware mitrailleurs in staat zijn op luechtdoelen te vuren?

De inleider zegt hieromtrent in zijn 12 stellingen niets en toch is deze kwestie, in verband met de affuitage van onze zw. mitrs. van het hoogste belang. Ik moge er daarom, in verband met den tijd slechts *enkele* woorden aan wijden.

In het V. V. lezen we op blz. 22 „De staven, troepen en treinen moeten zich in de eerste plaats met hun eigen

vuurwapenen verdedigen tegen laagvliegende vliegtuigen." Zij, die het luchtgevaar niet onderschatten zullen de zw. mitrs. hiervan niet willen uitzonderen. Nu is het schieten op luchtdoelen thans alleen mogelijk met gebruikmaking van de z.g. vliegtuigpooten. Het kost betrekkelijk veel tijd om een mitrailleur, welke op landdoelen vuurt, geschikt te maken voor het vuren op luchtdoelen. Waar nu het luchtgevaar *plotseling* op komt zetten zal men dus *op het gevechtveld* gedwongen worden een gedeelte van het aantal zw. mitrs. (bijvoorbeeld $\frac{1}{4}$) bij voorbaat gereed te maken voor de bestrijding van luchtdoelen. Hiervan is het gevolg, dat men dus $\frac{1}{4}$ van de mitrailleurmacht onttrekt aan den strijd op den grond. Een geweldig bezwaar, waarbij nog komt, dat deze gevormde luchtdoelmitrailleurs nog niet eens altijd op de meest gunstige plaats zullen staan, en dat het de vraag is of 3 mitrs. per bataljon ook steeds als *voldoende* bescherming tegen het luchtgevaar kan worden aangemerkt.

Deze bezwaren moeten worden voorkomen en *dat kan* als alle mitrailleurs geschikt worden gemaakt voor het *gebruik à double usage*, waarbij de affuit zoodanig is geconstrueerd, dat overgang van het vuur op landdoelen tot het vuur op luchtdoelen en omgekeerd in een oogwenk kan geschieden en daarvoor geen tijdroovende manipulaties noodig zijn. De door inleider in het geding gebrachte affuit M. 25 I voldoet niet aan deze, mijne wenschen.

Om deze reden ben ik van deze affuit geen bewonderaar.

Nu is door den kapitein der artillerie v. d. BERGH een kijker geconstrueerd, waarmede, ziende ongeveer naar den grond, op luchtdoelen kan worden gericht. Met toepassing van dezen of een soortgelijken kijker is de mogelijkheid om tot de door mij bedoelde affuit te geraken, aanmerkelijk vergroot. In moge daarom den wensch uitspreken, dat het werk van hen, die zoeken naar een affuit *à double usage*, spoedig met succes zal worden bekroond en wij daardoor in de gelegenheid zullen zijn een affuit te verkrijgen, welke het *niet* noodzakelijk maakt op het gevechtveld bij voorbaat een gedeelte van onze zw. mitr. macht voor het gevecht op den grond uit te sluiten.

Mijnheer de Voorzitter, ik dank U voor de gelegenheid, welke U mij hebt geboden mijne opmerkingen te maken.

Kapitein J. J. D. H. VERSCHOOR. Mijnheer de Voorzitter. Mijne Heeren.

Met verschillende van de door den inleider ontwikkelde denkbeelden stem ik over het algemeen in. Hoewel er nog wel enkele andere verschillen zijn, wil ik mij hoofdzakelijk bepalen tot hetgeen de heer LAGERWERFF in zijn 12e stelling heeft vermeld, omdat hierin een voor de infanterie zeer belangrijk onderwerp behandeld wordt, en het is n. m. m. volkomen juist, wat in het Infantry Journal van November 1925 zegt:

„Beveiliging tegen luchtstrijdkrachten is een vraagstuk, dat van meer belang is voor de infanterie dan voor eenig ander wapen.”

Naar mijne meening bepaalt de inleider zich te veel tot het alleen bevuren bij rechtstreekschen aanval en tot beveiliging van de infanterie-bataljons, terwijl er een scherper onderscheid gemaakt dient te worden tussehen het gebruik der zware en dat der lichte mitrailleurs.

Ik zou voor deze stelling dan ook gaarne een andere in de plaats willen geven, namelijk:

„Een deel der bij de infanterie-bataljons ingedeelde mitrailleurs moet ten spoedigste geschikt worden gemaakt om zoowel tegen land- als tegen luchtdoelen te kunnen vuren. Enkele dezer zware mitrailleurs krijgen als hoofdtank het bestrijden van vliegtuigen, zij worden gebruikt zoowel ter beveiliging van infanterie als artillerie.

Het vuren op vliegtuigen door bij de bataljons infanterie ingedeelde lichte mitrailleurs, die bovendien daartoe in het bijzonder aangewezen moeten zijn, dient beperkt te worden tot afweer van rechtstreekschen aanval op het bataljon, waartoe zij behooren.

Door het luchtwapen is voor elke troepenafdeeling een open flank ontstaan. Nu is er verschil tussehen de luchtflank en een grondflank. De luchtflank kan menigmaal niet bedreigd worden wegens duisternis, atmosferische invloeden,

e. d., terwijl een bedreiging van een grondflank in den regel steeds mogelijk zal zijn. Een vijandelijke aanval op de luchtflank zal hoofdzakelijk een moreele uitwerking, die op een grondflank een materieele uitwerking tengevolge hebben. Beide aanvallen hebben echter dit gemeen, dat men er iets tegen doen moet. De aanval op een luchtflank, vooral indien deze gepaard gaat met een aanval op den grond, kan er toe leiden, dat de troep, zij het ook gedurende korten tijd, juist wellicht in beslissende oogenblikken, onvoldoende aandacht wijdt aan den op den grond optredenden vijand.

Dit moet voorkomen worden en dat kan men alleen, wanneer de troep weet, dat de luchtflank beveiligd wordt.

De luchtdoelartillerie en luchtdoelmitrailleurs, welke bij de D. G.'n ingedeeld zijn, kunnen niet alles beveiligen; bovendien is het m.i. niet gewenscht aan de infanterie wederom een afzonderlijk, alleen voor het vuren op vliegtuigen ingericht, wapen te geven. Dit maakt het geheel weer ingewikkeld, nog afgezien van het feit, dat er dikwerf voor deze wapens geen werk is. Daarom moeten er infanteriewapens zijn, die zoowel op gronddoelen als op luchtdoelen kunnen vuren.

In verband hiermed zou ik de beveiliging van de luchtflank willen opdragen aan een deel der bij de infanterie ingedeelde zware mitrailleurs.

De zware mitrailleurs moeten dan, wat affuitage en vizierinrichting betreft, daartoe geschikt zijn en zoo mogelijk voorzien worden van lichtspoornunitie.

De bedieningsmanschappen moeten in het vuren op luchtdoelen geoefend zijn.

Indien men gelijk de heer OLY in zijn op 5 Maart 1925 voor deze Vereeniging gehouden voordracht wensche, regiments zware mitrailleurs zou invoeren, dan zouden deze zeer zeker in de eerste plaats aangewezen dienen te worden om te vuren op luchtdoelen.

In Duitschland bestaat de mitrailleur-compagnie uit 4 secties elk van 3 mitrailleurs.

Bij de 1e tot en met 3e sectie is van de 3 mitrailleurs er 1 geschikt om te vuren op luchtdoelen.

Deze 3 mitrailleurs kunnen samengevoegd worden tot een zelfstandige luchtdoelbestrijdingssectie.

De 3 mitrailleurs der 4e sectie zijn allen geschikt om te vuren op luchtdoelen.

Daar men de 3 mitrailleurs der 3 secties toch tot een sectie samenvoegt, voel ik er meer voor van huis uit hiermede te beginnen.

Zoolang wij geen regimentsmitrailleurs hebben moeten m.i., evenals dit practisch bij de Duitse mitrailleurs-compagnie het geval is, per bataljons-mitrailleurcompagnie 2 secties geschikt zijn om te vuren op lucht- en op landdoelen. Dan kan ook voldaan worden aan hetgeen o.a. in onze aanwijzingen Infanterie en in onze gevechtshandleiding is aangegeven, dat in den regel een sectie zware mitrailleurs belast wordt met het bestrijden van luchtdoelen (pt. 152 en 198 Hoofdstuk III Aanw. Inf.) en dat de zware mitrailleurs een werkzaam aandeel in de bestrijding van laagvliegende vliegtuigen nemen (gevechtshandl. pt. 21).

Ik acht noodig, dat per bataljon 1 sectie zware mitrailleurs als hoofdtaak krijgt het vuren op vliegtuigen.

Op deze wijze wordt het luchtruim van het regiment beveiligd door 3 secties zware mitrailleurs. Zij moeten het vuur openen op vliegtuigen beneden de 1000 M.

Elke sectie bevuurt in de 1e plaats doelen, die in het bataljons luchtruim komen en in de 2e plaats de luchtdoelen in het luchtruim van de overige bataljons van het regiment.

Hierdoor is de zoo noodzakelijke concentratie van vuur mogelijk, bemoeilijkt men, aangezien het vuur tijdig geopend wordt, den vijandelijken vlieger in zijn verkenning en wordt deze onder vuur genomen vóór hij tot den rechtstreekschen aanval overgaat.

Bij hevige vliegeractie zal, evenals dit bij een meer bedreigden grondflank het geval zou zijn, de luchtflank een sterkere beveiliging behoeven. Dan zouden in plaats van 1 sectie, 2 secties zware mitrailleurs per bataljon voor luchtdoelbestrijding aangewezen kunnen worden.

Heeft het regiment zijn mitrailleurs noodig voor den strijd tegen gronddoelen, dan zal door versterking van mitrailleurs uit de Divisie mitrailleurcompagnie in de

luchtbeveiliging voorzien dienen te worden. De mitrailleurs dezer compagnie zag ik gaarne allen ingericht voor het vuren, zoowel op lucht- als op landdoelen.

De infanterie, welke zich nabij artillerie-opstellingen bevindt, zal behalve voor beveiliging van haar eigen luchtflank ook voor die der artillerie moeten zorgen.

Ik acht deze dekking noodig, omdat, indien geen beveiliging aanwezig is, de vijandelijke vlieger door met een aanval te dreigen, de bediening der batterijen er toe kan brengen om ter zelfverdediging naar de karabijn te grijpen, waardoor juist in beslissende oogenblikken één of meer batterijen, zij het ook tijdelijk, tot zwijgen gebracht worden.

Wat het gebruik der lichte mitrailleurs betreft, sta ik op hetzelfde standpunt als de inleider.

Van de luchtdeelbestrijding door lichte mitrailleurs stelle men zich niet te veel voor. Uit een moreel oogpunt is het gewenscht aan enkele lichte mitrailleurs opdracht te geven om rechtstreeks aanvallende vliegtuigen te bevuren; daarom kan ik instemmen met hetgeen in onze Aanwijzingen Infanterie voorgeschreven is, dat per compagnie onder alle omstandigheden eenige lichte mitrailleurs gereed moeten zijn tot afweer van laagvliegende vliegtuigen (pt. 85), doch daarbij moet het m.i. blijven.

Ik zou in het gevecht aan alle daarvoor niet in het bijzonder aangewezen mitrailleurs en gewerschutters het vuren op vliegtuigen anders dan op last van een officier verboden willen zien.

Het verraadt de eigen opstellingen, leidt tot niets, brengt den troep uit de hand en aan den op den grond strijdenden vijand wordt onvoldoende aandacht gewijd.

Ik ben het echter met den heer LAGERWERFF niet eens om de thans bij treinen en staven ingedeelde lichte mitrailleurs bij de infanterie in te deelen.

Automobieltreinen, parken, commandoposten, e. d. moeten beveiligd worden en waar men geen zware mitrailleurs daarvoor beschikbaar kan stellen, moet men met lichte mitrailleurs tevreden zijn. Deze mitrailleurs moeten echter geschikt worden gemaakt om met een zoo groot mogelijk succes op vliegtuigen te kunnen vuren. Beveiliging tegen vlieg-

tuigen is voor deze objecten hoofdzaak. Affluitage en vizierinrichting dezer lichte mitrailleurs moet dus met deze hoofdtak in overeenstemming gebracht worden.

Ten slotte meen ik, uit hetgeen in het verslag op bldz. 538 staat, te moeten opmaken, dat de heer LAGERWERFF de zware mitrailleurs als de hoofdvuurkracht van de infanterie beschouwt. Hiermede ben ik het niet eens. De hoofdvuurkracht van de infanterie, is n. m. m. bovenal de lichte mitrailleur, gelijk ook de aanwijzingen infanterie aangeven (pt. 39 Hoofdstuk III). M. i. wordt aan onze uitstekende lichte mitrailleur te kort gedaan, indien men haar niet als zoodanig beschouwd (ook ik ben het dus met stelling 4 niet eens).

Eerste Luitenant J. MALLINCKRODT. Mijnheer de Voorzitter.

Het ligt niet in mijn bedoeling de stellingen van Inleider stuk voor stuk te bestrijden. Uit mijn betoog zal blijken, welke bedenkingen ik daartegen heb.

Welke ook die stellingen zijn; zij moeten gebaseerd zijn op de hoofdgedachte, die 't optreden van zware mitrailleurs moet kenmerken, en die mijns inziens is: „De Zw. M. moet op elk gewild oogenblik en onder alle omstandigheden de Infie. haar vuursteun kunnen geven.” Dit moet het richtsnoer zijn bij het bepalen van het optreden van dit wapen in het gevecht.

Door welke factoren en invloeden wordt nu die vuursteun beheerscht? Om haar in bovenbedoelden zin, te kunnen geven moeten de mitrailleurs dus „steeds” kunnen vuren, waarvoor, onder meer, aan de volgende eischen moet worden voldaan.

1e. De eigen Infie. moet door het vuur tot op het laatste oogenblik niet gehinderd worden en zich onafhankelijk van dat vuur, vrij over het gevechtveld kunnen bewegen.

2e. De gevechtskracht aan menschen en materiaal, moet, zooveel mogelijk, voor verliezen worden gevrijwaard. Nimmer mag dit gaan ten koste van de gevraagde vuuruitwerking.

3e. Door de gevechtskracht, die vertegenwoordigd wordt

door den munitievoorraad, voortdurend op peil te houden.

4e. Door de vuurleiding zoo rustig mogelijk en zoo gemakkelijk mogelijk te doen zijn. Juist bij 't zéér subtiële vuur dezer wapens kan hieraan niet voldoende gewicht gehecht worden.

5e. Een nauwe verbinding tusschen B.Ct. en M.Ct. en tusschen M.Ct. en sectie Ctn.

Er zouden zeker nog meer eischen te formuleeren zijn maar ik geloof hier wel 5 van de allerbelangrijksten genoemd te hebben. Op welke wijze wordt nu aan deze eischen voldaan, bij de door inleider voorgestane manier van optreden? Hij moet een vrij schootsveld hebben, wat mogelijk is, in door hem aangehaalde 9 punten.

1e. Bij niet aangeleunde flanken. Een stelling heeft hoogstens twee flanken, die de verdediger als regel zal trachten aan te leunen. De groote lijn van 't gebruik der Zw.Ms. wordt beheerscht door 't zich over tientallen K.M. uitstrekende front tusschen die flanken. Dit is dus een uitzonderingsgeval.

2e. Door van den aanvang af tusschen de Bons. en Cien. of onderdeelen openingen te laten en de onderdeelen met de bedoeling in kennis te stellen.

Dit is mijns inziens op gekunstelde wijze vuurmogelijkheid scheppen voor de Zw. M. Er mogen in een aanvalslinie geen gaten zijn. 't Geheele aan te vallen front moet onder druk van den aanvaller liggen, anders grijpen toch de niet direct aangevallen gedeelten flankeerend in.

En hoe stelt inleider zich wel de vergrootte moeilijkheden voor bij 't onderhouden van richting en verband in een dergelijke linie? De aanval is een strijd om 't vuuroverwicht. Nu gaat men eerst de hoofdvuurkracht, de lichte M. een ijlere opstelling geven, om dan de ontstane gaten met Zw. M. vuur te vullen. Men verzwakt dus 't gewicht van den vuurdruk op 't aan te vallen front, wat mijns inziens fout is.

3e. Hier laat men de Infie, moedwillig openingen in de voorste lijn vormen dus de fout maken die bij 4e. door divergeerend oprukken of bij 7e. door samenballen, bij toeval ontstaat.

6e. Bij bijzondere gunstige terreins- of atmospherische

omstandigheden waarbij ze geheel in voorste lijn kunnen komen. Welke die bijzondere atmosferische omstandigheden zijn, wordt verzwegen. Mist? Dan kan echter de Zw. M. zelf ook niet vuren, zonder voorbereide richting. Dit is dus weer een uitzonderingsgeval.

8c. Is een normaal mogelijk geval.

9e. Door stelling te nemen op hoogere terreingedeelten, zoodat de eigen Infie. geen gevaar loopt. De Zw. M. echter des te meer, en waar vindt men die punten b.v. in den polder. Dit is dus ook een uitzonderingsgeval.

In 't algemeen kan dus na beschouwing dezer punten, gezegd worden dat volgens 't systeem van inleider optredende, slechts gevraagd kan worden in uitzonderingsgevallen, of, als de te steunen Infie. fouten maakt. Nooit zal hier gezegd kunnen worden dat de Ms. haar Infie. op elk gewild oogenblik en onder alle omstandigheden kunnen steunen.

Inleider wil de Z. M. met de Infie. doen voorwaarts gaan, om met haar de vijandelijke positie's binnen te dringen. Zij zullen dus voortdurend van stelling moeten verwisselen, willen zij vooraan blijven. Als groote nadeelen aan 't stelling verwisselen verbonden, noem ik slechts: 1c. Dat de Infie. gedurende dien tijd alweer vuursteun moet missen. 2c. Dat opnieuw vast- en ingeschoten moet worden, dus weer verlies van vuursteun. 3c. De verliezen die noodwendig bij iedere stelling verwisseling zullen optreden. 4c. De zéér groote moeilijkheid, op de wijze, waarop inleider zich dat voorstelt. 't Noodzakelijk verband tusschen de sectieën te handhaven, b.v. De B.Ct. wenscht een vuureconcentratie, van zijn M.Cie. op een kernpunt van weerstand. Dit gevraagde vuur kan mijns inziens op deze wijze verspreid opgesteld, niet gegeven worden. Sommige sectieën zijn niet te bereiken andere kunnen niet vuren, vooropgesteld al dat de C.Ct. weet waar zich precies zijn sectieën bevinden. 5c. De zéér moeilijke munitieaanvulling, dus 't op peil houden der gevechtskracht. 6c. 't Plaatsen van de vuurbereiding in een strook die 't minst geschikt is voor een rustige leiding en bediening der stukken. Door de meerdere bestrekenheid der baan hoe verder men naar voren komt, kan niet meer „over” eigen troep geschoten worden, maar weer naar gaten

worden gezocht, die de Infie. hoe verder zij naar voren komt, minder moet maken. Uit 't voorgaande kunnen wij dus constateeren, dat bij 't te ver naar voren gaan der Zw. Ms. alle zaken die voor een werkzame vuursteun aan de Infie. noodzakelijk zijn, noodeloos geweld wordt aangedaan. Wanneer dit uit hoofde van dien steun van de eigen Infie. noodzakelijk is, „moet” 't gebeuren. Maar nu stel ik de vraag: „Is 't noodzakelijk zoo ver naar voren te gaan en al deze zéér groote nadeelen in den koop te nemen?”

De hoofdzaak is dat de Zw. M. haar vuur weet te brengen op die plaatsen waar de Infie. zulks verlangt en dit moet zij op elk gewild oogenblik en onder alle omstandigheden kunnen doen. Wanneer ik iets moet dekken of steunen is 't niet noodzakelijk dat ik daar ook met mijn stukken ga zitten als mijn vuur er maar komt en aan den eisch die 't geval stelt, voldoet. Voorop gesteld dus dat mijn vuur goed komt te liggen — waarover hieronder — dan doet de opstellingsplaats minder ter zake doch dan neem ik ook die plaats, die mij overigens de meeste voordeelen biedt. Om mijn Infie. voortdurend met alle kracht te kunnen steunen, zonder haar in haar bewegingen te hinderen is er dus maar één methode: dat is, over haar heen te schieten. Dit klemt te meer waar wij nu per Bon. 12 Zw. Ms. krijgen. Ik ben niet zoo optimistisch als inleider, over 't vinden van dekking in onze terreinen; noem b.v. de polder.

De lichte M. is 't hoofdwapen, deze zal dus eerst in de voorste gevechtszône dekking moeten hebben, wat blijft er dan in de meeste gevallen nog voor die 12 Zw. Ms. over? Waar zullen de Zw. Ms. dan „wèl” moeten staan? Inleider heeft mij als punt 4 de ernstige gevaren genoemd, die de Infie van zéér nabij bedreigen, daar ik mijn leerlingen aan de S. V. O. I. in principe leer tusschen 12 en 1400 M. stelling te nemen en vandaar de geheele aanval zonder stellingverwisseling te begeleiden. Zoowel uit tactisch als uit schiettechnisch oogpunt, is mij in mijn langjarige praktijk gebleken dat men hier gewoonlijk de beste opstellingsplaatsen vindt.

Tactisch:

1e. Wijl men van hier uit voortdurend kan blijven vuren

en dat de Ms. geen opdracht kunnen krijgen binnen 't Bons.-vak gelegen, die niet technisch kan worden uitgevoerd.

2e. Wijn de verbindingen met den Bons. Ct. naar achteren loopen en dus veel beter gewaarborgd zijn, dan wanneer men de verbindingen naar voren moet leggen en onderhouden onder veel zwaarder vijandelijk vuur.

3e. De munitieaanvulling practisch gesproken verzekerd is.

4e. De vuurleiding zich binnen een betrekkelijk rustige strook bevindt.

5e. 't Opsporen en buiten gevecht stellen door den tegenstander veel moeilijker wordt.

6e. De Ms. voortdurend in de hand kunnen blijven van haar C.Ct. dus geschikt blijven voor opdrachten van den Bons.Ct. waarbij massa vuur of georganiseerde vuren worden gevraagd.

7e. Vandaar uit diep — 600 tot 800 M. voorbij de voorste weerstandslijn van den verdediger — gesteund kan worden.

8e. De opstellingen gewoonlijk directe richting toelaten.

9e. Men bijna steeds opstellingen kan vinden van waaruit de M.Ct. in gezichtsverband blijft met zijn eigen voorste afdelingen Infie. en dus zéér nauw met hen kan samenwerken.

Deze voordeelen komen echter alleen dan tot hun recht wanneer 't afgegeven vuur vanuit die stellingen, over eigen troepen afgegeven de gevraagde, of gewenschte uitwerking heeft, dus de schiettechnische mogelijkheid.

Bij 't debat is mij gebleken dat 't nieuwe Schietvoorschrift, dat gereed ligt nog niet bij sommige heeren bekend is. De belachelijke veiligheidsgrenzen van nu zijn vervallen en mag er over eigen Infie. gevuurd worden wanneer de bundel 5 M. boven den grootsten man heengaaf; stel zoo'n man 2 M. hoog, dan mag dus gevuurd worden wanneer de elevatie ter plaatse van onze voorste lijn 7 M. is. Gaan wij nu na, dat de elevatie in de baan van 1400 M. op 1300 M. 9 à 10 M. is, dan kan men dus zijn eigen Infie. tot deze minder dan 100 M. vanaf de voorste lijn van den vijand is blijven steunen. Dat dit practisch uitvoerbaar is moge

hierna blijken. Het spreekt vanzelf dat de vuren dan zéér zuiver moeten liggen. Mijne heeren de laatste 4 jaren heb ik gemiddeld eenmaal per week practisch geschoten tot de grootste afstanden op verschillend terrein. Kemperheide bij Arnhem; Harskamp en bij Kampen in den polder. Ik geloof niet dat er veel mitrailleur-officieren zijn die om 't practische vuur te leeren kennen in zoo gunstige conditie's hebben verkeerd. Uit practische ervaring mag ik nu zeggen: Dat dank zij de schootstafels en formules voor daginvloeden, die de N. S. S. ons in het nieuwe schietvoorschrift heeft gegeven, de bundel, wanneer de berekeningen goed worden uitgevoerd en de afstandmeter goed geregeld is, goed ligt op afstanden van 12 tot 1400 M. De grootste fout in ligging van de bundel in de diepte is niet meer dan $3^0/00$. Dit vergemakkelijkt 't inschieten aanzienlijk bij een goede voorwaartsche waarneming. Het opstellen der stukken op 12 à 1400 M. is daarom practisch geen bezwaar voor 't juiste afgeven van het vuur.

Bij 't verleggen van het vuur vanaf een punt waarop men ingeschoten is, b.v. een algemeen herkenningpunt, naar doelen in een straal van 100 M. daaromheen gelegen en b.v. door de Infie. aangegeven op een eenvoudige schets, kan met behulp van de schootstafel gegevens en hulpregels van ons nieuwe schietvoorschrift zuiver geschieden.

Het vuren over eigen Infie. levert bij een behoorlijke bediening der stukken geen gevaar op, ook niet wanneer de veiligheidsgrenzen van het nieuwe schietvoorschrift worden gebezigd. Dit vuur is door mij zéér veel beoefend waarbij de eigen Infie. werd voorgesteld, zoowel door schijven, als door koeien die voor de doelen in den polder liepen, zonder dat daarin trefers vielen te boeken.

Vuurtechnisch bestaan er dan ook geen bezwaren, integendeel voordeelen bij een opstelling op 12 à 1400 M. De Infie. toch kan zéér lang gesteund worden. Waarom wil inleider de Zw. M. met de Infie. laten stormen? Om 't veroverde te behouden en tegenaanvallen af te slaan. Een tegenaanval moet echter worden voorbereid, gereedgesteld, ingeleid worden door Artie. vuur. De Zw. M. heeft dan den tijd om van stelling te verwisselen, en naar voren te komen.

Zoo noodig kan ook van 12 à 1400 M. een afsluitingsvuur gelegd worden, tegen plaatsen van waaruit een tegenaanval verwacht kan worden. Slechts door angst, voor 't over eigen Infie. schieten, kan men tot methodes komen zooals de inleider voorstelt. Jammer dat hoogerhand, door 't schrijven aan den troep, nadat die Duitsche generaal door een ongelukkig toeval, „mantelscheuring” neergeschoten is, zooveel wantrouwen in ons wapen heeft gezaaid.

Geheel met inleider ben ik 't eens wat hij zegt omtrent 't vuren op vliegtuigen. Ik zou u van deze plaats willen toeroepen: „Scheidt uit met deze munitieverspilling”. Zij zijn, vooral de laagvliedenden, door hunne groote hoeksnelheden, nagenoeg niet, met het daarvoor te weinig soepele vuur der Zw. M. te treffen. „Het wapen” voor 't afweren van laag vliegende vliegtuigen is „het infanteriegeweer”.

Kapitein J. F. VAN DER VIJVER. Mijnheer de Voorzitter.

In de eerste plaats moge ik mijn dank brengen aan den inleider, dat hij zoo vriendelijk is geweest mij zijn voordracht, nog vóór deze in druk verscheen, ter inzage toe te zenden. Het is mij een genoegen te kunnen verklaren, dat ik, wat de groote lijnen van zijn betoog betreft, van ganser harte met den inleider instem. Dit op den voorgrond stellende, wil ik niettemin gaarne enkele opmerkingen maken, deels om nog eens het licht te doen vallen op sommige punten, die ik van bijzonder belang acht, deels om betreffende enkele andere punten van mijne afwijkende meening te doen blijken.

En dan moet ik beginnen, Mijnheer de Voorzitter, met een enkel woord te zeggen over een onderwerp, dat met het mitrailleurvraagstuk slechts in zijdelingseh verband staat, doch dat de inleider nu eenmaal in zijn betoog heeft betrokken, n.l.: *stellingoorlog en bewegingsoorlog*.

Naar mijne meening heeft de vraag, of in een nieuwen oorlog de stellingoorlog wederom zijn intrede zal doen, en, zoo ja, of zulks spoedig zal gebeuren of niet, slechts academische waarde; men kan elkaar daarover in de haren vlieden, doch practisch nut heeft dit niet. Want in een

oorlog moet niet het *voorkomen van den stellingoorlog* het doel zijn, doch het *slaan van den tegenstander*.

De meeningen loopen er echter over uiteen — en *deze* strijd heeft wel degelijk practische waarde — in welk tempo zulks onder de tegenwoordige omstandigheden kan geschieden. Het is een historisch verschijnsel, dat in den aanvang van 'elken oorlog de lessen uit voorgaande oorlogen werden vergeten in dien zin, dat bij het streven naar een snelle beslissing de uitwerking van 's vijands vuur sterk werd onderschat en de eigen vuuruitwerking werd overschat. Veel onnoodige offers heeft dit gekost! Balck zegt: „Der Opfermut der Truppe und eine festgefügte Manneszucht fanden eine unüberwindbare Grenze an dem Schnellfeuer einer ungebrochenen Infanterie. Die Kriegserfahrungen unserer Regimenter zeigen, dass die Kugeln schnell eine neue Taktik schreiben, alte Formen zertrümmern und neue schaffen. Aber unter welchen Opfern!“ 1) PFEIFER zegt: „Unsere eigenen ersten Angriffe auf der Westfront des Weltkrieges zeigten noch vielfach das Bild einer gewissen einseitigen Infanterietaktik, eines Drauflosprellens der Infanterie aus der Entwicklung ohne Rücksicht auf die vorherige Vollendung des Artillerieaufmarsches und auf vorheriges Sturmreifschießen des Verteidigers durch die eigene Artillerie. 2)

Naar mijne meening is dan ook juist het streven naar eene te snelle beslissing één van de voornaamste oorzaken geweest van het ontstaan van den stellingoorlog; door het lijden van ontzaglijke verliezen tengevolge van miskenning van het vermogen der vijandelijke vuurwapenen, was aan de wederzijdsche partijen de aanvalskracht ontnomen, die noodig was voor het behalen van de overwinning. Zal dit verschijnsel zich in den aanvang van een nieuwen oorlog wederom voordoen? Wellicht wel; velen schijnen de lessen

1) W. BALCK. — Entwicklung der Taktik im Weltkriege, blz. 9 (uitgave 1922).

2) WALDEMAR PFEIFER. — Gesichtspunkte für die Gefechtsausbildung der Infanterie in der Verteidigung und im Angriff, blad. 9 (uitgave 1922).

van den wereldoorlog nu al weer vergeten te zijn... of hebben die nooit ten volle gekend. Maar de vuurkracht is gedurende en vooral ook na den wereldoorlog op zóó buitensporige wijze toegenomen en thans ook in den bewegingsoorlog zóó groot, dat als die vergeten lessen bij den aanvang van een volgenden oorlog opnieuw moeten worden geleerd *op het gevechtveld*, de gevolgen grooter zullen zijn dan ooit te voren. Wil men bij den tegenwoordigen stand der bewapening een snelle beslissing, dan moet men langzaam en methodisch te werk gaan; want het vijandelijk mitrailleurvuur is ondoorschrijdbaar! Het krachtigste moreel, het grootste elan, de ontembaarste dapperheid leggen het onherroepelijk hiertegen af, en geen voorwaartsche beweging is mogelijk zonder systematische organisatie van het eigen vuur, waardoor 's vijands vuurorganen moeten worden geneutraliseerd. En dit kost tijd! PFEIFER zegt: „So gewinnt dann der Bewegungskrieg auf westeuropäischen Kriegsschauplätzen in seiner Front das Wesen eines Mitteldinges zwischen Bewegungs- und Stellungskrieg der bisherigen Auffassung. 1) Wellicht kunnen sommige weermachten zich de weelde veroorloven, tijd te sparen door het offeren van menschenlevens. Maar, zooals de Franschman zegt, „si quelquefois avec du sang on gagne du temps, le plus souvent avec du temps on économise du sang”. En in het bijzonder voor een weermacht, die arm is aan materiele middelen en bovendien zuinig moet zijn met haar menschenmateriaal, is voorzichtigheid geboden.

Dat de inleider bij zijne beschouwingen uitgaat van den bewegingsoorlog, ik heb er geen bezwaar tegen, mits hij zich dezen niet denkt in den vloten vorm, die in 1914 onnoodig ontelbare menschenlevens heeft gekost en in een toekomstigen oorlog wellicht zou leiden tot een zeer vlotte, totale ineenstorting.

Een tweede opmerking naar aanleiding van *stelling 2*. Te dien aanzien vraagt inleider op blz. 534: „Is het gewenscht, dat de infanterie, die bestemd is om de vijandelijke posities

1) Als voren, blz. 163.
1926/27. VII.

binnen te dringen, dit doet in vereeniging met zware mitrailleurs en mag dit als mogelijk worden aangenomen?" Deze vraag met „ja" beantwoordende, geeft hij als grondregel, dat de zware mitrailleurs met de infanterie voorwaarts gaan en met haar in de vijandelijke posities binnendringen om daar het succes te bevechten en te verzekeren.

In dit verband zou ik willen waarschuwen tegen de neiging, die nog dikwijls bestaat om het *wapen* in de plaats te stellen van zijn *vuur*. Niet de *mitrailleur* — wapen zonder stootkracht — moet in vereeniging met de infanterie de vijandelijke stelling binnendringen, doch zijn *vuur*. Het oude beginsel: „afwisseling van vuur en beweging" heeft hierbij afgedaan; onafgebroken vuursteun is thans noodig en hiervoor moeten de zware mitrailleurs zich van vuurbasis tot vuurbasis verplaatsen, tenzij de uitgangstelling op korten afstand van 's vijands voorste lijn is gelegen. Hebben de voorcompagnieën ten slotte hun aanvalsdoel bereikt, dan gaan de zware mitrailleurs zóó ver naar voren als noodig is om te kunnen medewerken aan de verdediging van het veroverde terrein. Hoe het zij, bij den aanval is verplaatsing der mitrailleurs steeds noodig en in verband hiermede sta ik geheel aan de zijde van den inleider waar hij zegt, dat de nieuwe affuit van 37.5 K.G. door haar gewicht ongeschikt is voor de mitrailleurcompagnieën der infanteriebataljons.

Wat het gebruik van het *indirecte vuur* betreft (*stelling 5*), ben ik het volkomen met den inleider eens en behoef ik aan zijn betoog slechts weinig toe te voegen. Laten wij toch niet als regel onze infanterie gaan berooven van haar voor naamste vuurkracht — die zij voor rechtstreekschen steun zoo broodnoodig heeft — om haar daarvoor in de plaats te geven een steun, waarvan de waarde, alleen reeds door de moeilijkheid van de verbindingen, niet anders dan twijfelachtig kan worden genoemd. Indirect vuur moet slechts bij uitzondering worden toegepast. Indien werkelijk aan sommige van onze onderwijsinrichtingen het indirecte vuur als het normale wordt beschouwd — en ik mag aan de waarheid van hetgeen inleider daaromtrent mededeelt niet twijfelen — dan kan zulks m.i. niet anders dan ten zeerste worden betreurd.

Een volgende opmerking geldt hetgeen de inleider heeft gezegd omtrent het sparen van vrije strooken (liever: vakken) in het aanvalsfront en het vergrooten van de frontbreedten van bataljons en hoogere eenheden (*stelling 10*).

Ten aanzien van het vuren door kunstmatig te sparen openingen in het aanvalsfront ben ik eenigszins sceptisch gestemd, en wel voornamelijk omdat de afwisselende richtingen, waarin de zware mitrailleurs gedurende een aanval moeten vuren, afhankelijk zijn van de behoeften van het oogenblik, en van te voren niet kunnen worden bepaald. Bovendien: de aanvalsvormen van bataljon en regiment zijn afhankelijk van het terrein en van den vijand; ook zij zijn gedurende een aanval aan veranderingen onderhevig en kunnen niet aan starre, vooraf vastgestelde bepalingen worden gebonden. Ten slotte: welke waarborg bestaat, dat in den chaos van den aanval, wanneer alleen de kogels van den vijand en het terrein de wet voorschrijven, zulke openingen gespaard zullen *blijven*? Naar mijne meening kunnen, behalve bij onderdeelen op een vleugel, de zware mitrailleurs *in den regel* slechts vuren over de eigen troepen of uit opstellingen in voorste linie. Natuurlijk zijn er uitzonderingsgevallen.

Wat het verbreeden der aanvalsfronten betreft, vergete men toch niet, dat het maximum aanvalsfront, dat men in een bepaald geval aan een onderdeel kan geven, voornamelijk afhankelijk is van de grootte van den weerstand, die moet worden overwonnen. Gaat men, zonder hiermede rekening te houden, het aanvalsfront verbreeden, dan is de vuurkracht van het betrokken onderdeel te gering om 's vijands vuurorganen in het aanvalsvak voldoende te neutraliseeren, en is ook zijn stootkracht te zwak om zoo noodig het gevecht van man tegen man te voeren.

Op blz. 560 e.v. bespreekt inleider den aanval van een bataljon, de eerste vuuropdrachten van den B. C. aan den C. der mitrailleurcompagnie en het verder optreden van deze compagnie gedurende het gevecht. Het zou mij te ver voeren, hier diep op in te gaan; de overgang van een bataljon uit den naderingsmarsch tot den aanval kan,

afhankelijk van de omstandigheden, op zóóveel verschillende wijzen geschieden, dat de tijd voor een volledige bespreking ontbreekt. Doch in algemeenen zin meen ik, dat de inleider wel wat te weinig beteekenis heeft toegekend aan de leiding van den aanval door den B. C. De naderingsmarsch gaat toch niet zonder meer geleidelijk in den aanval over? De B. C. geeft toch een „aanvalsbevel?” In dit bevel vindt de C. der mitrailleurcomp., behalve de gegevens omtrent den vijand, het aanvalsplan van den B. C., enz., ook de *opdracht* voor zijn comp. Aannemende, dat de comp. in haar geheel onder de rechtstreeksche bevelen van den B. C. blijft, bevat deze opdracht alles, wat de C. C. moet weten voor het vormen van een eerste vuurbasis met zijn compagnie. Hierbij moeten n.m. de secties niet één voor één in actie worden gebracht, doch moeten, wanneer het bataljon eenmaal den aanval inzet, alle zware mitrailleurs van den aanvang af in werking zijn. De tijden zijn voorbij, dat men met vuuropening kan wachten tot intredende verliezen daartoe noodzaken. In de latere phasen van het gevecht — bijv. telkenmale na het bereiken van de verschillende doellijnen — geeft de B. C. nadere bevelen voor echelonsgewijze verplaatsing van de vuurbasis en voor het brengen van vuur waar hij zulks gewenscht acht. Geenszins verwerp ik de wenschelijkheid en de mogelijkheid van initiatief der ondercommandanten van de mitrailleurcompagnie, doch het *beginsel* moet toch zijn, dat de B. C. het gevecht leidt; juist de mitrailleurcompagnie is veelal het eenige hiervoor beschikbare instrument.

Wat het gebruik van de zware mitrailleurs der reservebataljons betreft (blz. 564), meen ik, dat dit *in beginsel* niet aan de B. Cn moet worden overgelaten; zij beschikken niet over de daarvoor noodige gegevens. In voorkomend geval geeft de R. C. hiervoor bevelen.

Ten aanzien van de meest gewenschte indeeling van de mitrailleurcompagnie sta ik aan de zijde van den inleider. De vuureenheid is de halfsectie — of sectie, zooals men haar noemen wil — van 2 mitrailleurs. De indeeling van

de compagnie in 3 tactische eenheden (sectiën of pelotons genoemd), elk bestaande uit 2 vuureenheden à 2 mitrailleurs, verdient in tactisch opzicht de voorkeur boven een indeeling in 4 tactische eenheden à 3 mitrailleurs, omdat de eerstgenoemde soepeler is en meer rendement oplevert.

Wat de verdediging aangaat, behoef ik niet te zeggen, dat ik het volkomen met den inleider eens ben, dat de *hoofdtak* der zware mitrailleurs — evenals trouwens die van het meerendeel der artillerie — is gelegen in het brengen van afsluitingsvuren vóór de frontlijn (waar het terrein zulks toelaat tot op een afstand van 800 à 1000 M.) en daarna zoo noodig in de hoofdweerstandsstrook.

Om niet de kans te loopen, te worden vernietigd vóór het oogenblik, waarop de vervulling van die hoofdtak aanvangt, moeten de mitrailleurs in beginsel tot dat tijdstip het zwijgen bewaren.

Kapitein H. F. M. VAN VOORST TOT VOORST. Mijnheer de Voorzitter.

Ik zal niet veel van Uw tijd vragen, doch mij beperken tot een m.i. zeer belangrijk punt.

De geachte inleider heeft in hoofdzaak een gloedvol pleidooi geleverd voor het gebruik van den zwaren mitrailleur in het aanvallende infanteriegevecht en daaraan zeer waardevolle en juiste meeningen gekoppeld ten aanzien van de affuitage en van de *niet* te bezigen vuurwijzen.

Ik geloof echter, dat hij in zijn enthousiasme wel wat ver is gegaan. Althans op één punt! En ik geloof, dat de oorzaak daarvan te zoeken is in de minder juiste stelling, dat de lichte mitrailleur zijn geboorte te danken heeft aan het feit, dat uitbreiding van het aantal zware mitrailleurs stuitte op gebrek aan plaatsruimte op het gevechtveld en speciaal gedurende den aanval.

Neen, M. H. dat is de oorzaak niet.

De oorzaak is te zoeken in een der gebreken van den zwaren mitrailleur, die een noodzakelijk gevolg is van zijne goede eigenschappen.

Welke zijn deze?

Mogelijkheid tot het afgeven van duurvuur, waardoor waterkoeling dus gewichtsvermeerdering noodig is.

Groote stabiliteit, waarvan de mogelijkheid van uitwerkingsvuur op groote afstanden het gevolg is, doch die eveneens een grooter gewicht, ditmaal van de affuit, noodzakelijk maakt.

Zooals u ziet, is gewichtsvermeerdering van beide zeer goede eigenschappen het noodzakelijk gevolg.

En juist deze gewichtsvermeerdering, met de daaruit voortvloeiende onhandelbaarheid, is het, die vooral in den aanval hinderlijk werkt. Men zocht daaraan tegemoet te komen, teneinde op alle plaatsen, waar men zulks wenschte, in moeilijk terrein, onder moeilijke omstandigheden en op elk gewenscht oogenblik snel te kunnen beschikken over geconcentreerde vuurkracht.

Het ideaal zou geweest zijn, indien men de gewichtsvermindering kon verkrijgen zonder een der eigenschappen aan te tasten.

Doch dit is tot dusverre onmogelijk gebleken.

De lichte mitrailleur bezit door zijn gemis aan voldoende koeling en door affuitage noch het vermogen van duurvuur, noch het vermogen van op groote afstanden *werkzaam* vuur te brengen.

Daartegenover staat, dat hij gemakkelijk mee te voeren is, en voldoende vuurkracht op afstanden beneden 600 M. toelaat, mits deze niet te lang wordt ontwikkeld.

Voor het uitbuiten van zijn vuurvermogen is het veelvuldig van opstelling veranderen geen bezwaar. Aan den schutter worden hooge eischen van moreel en physiek gesteld.

De lichte mitrailleur is dus — naast het mitrailleurpistool en den geweermitsrailleur — het vuurwapen, dat in enge samenwerking met de „stoot” infanterie — als ik het zoo zeggen mag — moet en kan optreden.

Nu komt de heer LAGERWERFF, op tegen de bewering, dat „binnen de 500 M. de lichte mitrailleurs het werk even goed, ja, vanwege hun geringe spreiding, beter kunnen verrichten dan de zware mitrailleurs” en zegt, dat de vuurkracht

van den zwaren mitrailleur door de technische eigenschappen van het wapen, op welken afstand ook, belangrijk hooger is, dan die van zijn lichten collega.

Nu is „vuurkracht” een mooi woord.

Maar wat is de beteekenis daarvan?

Feitelijk niets anders dan het vermogen om het vuur langer vol te houden, want om de overige technische eigenschappen uit te buiten is *tijd* noodig: het in stelling brengen kost meer moeite, meer tijd, is veel zichtbaarder dan bij den lichten mitrailleur; de mitrailleur moet vastgeschoten zijn, enz. En daardoor is de mogelijkheid groot, dat er oogenblikken zijn, waarop de lichte mitrailleur reeds lang zijn vuurkracht heeft ontwikkeld, terwijl de zooveel grootere vuurkracht van den zwaren mitrailleur niet tot haar recht kan komen.

Beter 1 vogel in de hand dan 10 in den lucht! Juist in den aanval is het noodig, dat de infanterie tot haar onmiddellijke beschikking een wapen heeft, waarop zij op *elk oogenblik* staat kan maken, al is het vermogen ook wat kleiner. Wie het tijdverlies van het in stelling brengen van zware mitrailleurs heeft medegemaakt, weet wat dit beteekent.

En nu verzoek ik U om U de terreinen in de buitenprovinciën voor oogen te brengen, speciaal Noord Brabant, Noord Limburg, den Achterhoek en den Veluwezoom, het terrein van de Grebbelinie e.a.m.

Wat zijn de kermerken?

Zij zijn vlak en onoverzichtelijk!

Schootsvelden van meer dan 500 M. zijn schaars, vuur over eigen troepn wordt vrijwel nergens begunstigd, ook van de daken der verspreid liggende boerenhofsteden is vooral in het lente- en zomerseizoen weinig uitzicht. Vuur op *grootte afstanden met waarneming* is dus uitgesloten. De infanterieaanval kan dus alleen *daadwerkelijk* gesteund worden door vuur op de kleine afstanden; zelfs de heer MALLINCKRODT zal op deze kleine afstanden niet over de infanterie willen vuren, denk ik!

Is het nu noodzakelijk om in deze terreinen van de ken-

merkende eigenschappen van den zwaren mitrailleur: vermogen tot duurvuur en vuur op groote afstanden in ruime mate partij te trekken? Of treedt hier de beweeglijkheid op den voorgrond, gepaard aan vuurkacht, die — zij het minder lang volgehouden — op elk gewild oogenblik en op elke plaats kan worden verleend?

Ik geloof dit laatste!

Van het vermogen om vuur of groote afstanden af te geven *kán* geen partij getrokken worden, omdat waarneming in deze bedekte terreinen uitgesloten is en indirect vuur óf te ver vóór de voorwaarts dringende eigen infanterie moet blijven óf voor deze ernstig gevaar oplevert!

En het duurvuur?

Hoe moet dit worden afgegeven?

„Frontaal, door de openingen van de infanterie heen,” zegt men. Maar dan steunt men den aanval niet, althans dan vuurt men *niet* op gedeelten van het vijandelijk front, waarop ook infanterie aanvalt, want de terreingedeelten, waarover de kogels van den mitrailleur hun baan trekken, kunnen niet door infanterie betreden worden. Hoe meer de infanterie aan weerszijden van de strook, open gelaten voor het vuur van den zwaren mitrailleur, naar voren gaat, hoe smaller die strook noodgedwongen wordt, hoe kleiner dus de steun.

Flankeerend kan de zware mitrailleur dan ook niet vuren, want dan immobiliseert hij het gedeelte van de aanvallende infanterie vóór welke hij langs vuurt.

Neen, indien men niet tot op het laatste oogenblik *over* de eigen infanterie heen kan vuren, dan zal men op verschillende plaatsen van het front kunnen trachten om op de voor omschreven wijzen eenig effect te verkrijgen, maar het *meeste nuttige effect* wordt gesorteerd door het oprukken *in de lijn der voorste aanvalsgolven*.

Maar daartoe is de zware mitrailleur ongeschikt!

Welnu gebruik daarom in *die omstandigheden* den lichten; die is er voor uitgevonden.

Kapitein G. J. BERENSCHOT. Mijnheer de Voorzitter.

Waar mijn werkring, medebrengr, dat ik herhaaldelijk mijn aandacht heb te schenken aan het mitrailleurvraagstuk, spreekt het vanzelf, dat ik met zeer veel belangstelling kennis heb genomen van de met zooveel overtuiging neergeschreven verhandeling van den heer LAGERWERFF! En ik wil hier onmiddellijk verklaren, dat ik ten volle instem met de hoofdgedachte, welke aan het betoog van den schrijver ten grondslag ligt: de mitrailleurs behooren bij de infanterie en zij moeten — althans grootendeels — met de infanterie meegaan, in *alle* phasen van het gevecht!

Wanneer wij ons toch afvragen, waarom men in de ons omringende rijken zoo ijverig zoekt naar een goed infanteriekanon en waarom men zooveel belangstelling toont in de ontwikkeling van de vechtwagens, dan kan de verklaring voor deze verschijnselen slechts worden gevonden in het feit, dat men diep doordrongen is van de noodzakelijkheid om krachtige vuurwapens zoo dicht mogelijk bij de voorste linies te brengen. In een leger, dat niet beschikt over deze modernste strijdmiddelen is er zéér zeker geen reden om de krachtige infanteriewapens, welke men wél heeft, *opzettelijk* ver van die voorste linies houden!

Wanneer ik het woord heb gevraagd, geschiedt zulks dan ook niet als principiele tegenstander van den heer LAGERWERFF, doch om de aandacht te vestigen op dat gedeelte van de verhandeling, waarin de inleider zijne denkbeelden omtrent het tactisch gebruik der mitrailleurs bij den aanval nader uitwerkt, en waarbij naar mijne meening, indien ik althans goed heb gelezen, de schrijver de consequenties van zijn stelsel niet ten volle heeft aanvaard.

Ik lees toch op blz. 559 van de verhandeling, dat de B. C. in beginsel nooit de mitrailleurcompagnie zal oplossen in sectiën die aan de verschillende infanteriecompagnieën worden toebedeeld.

„Dit zal alleen het geval kunnen zijn — aldus de heer „LAGERWERFF — wanneer deze infanteriecompagnieën ieder „oogenblik op steun van zware mitrailleurs een beroep „moeten kunnen doen, terwijl het terrein dit alleen maar „veroorlooft, als zij zich met en te midden van die compagnieën bevinden.”

Daarna geeft de inleider uitvoerig aan, hoe naar zijne meening de mitrailleurcompagnie van het bataljon *normaal* bij den aanval zal optreden, n.l. hoofdzakelijk in opzettelijk vrijgelaten strooken, van waar met directe richting langs de voorste compagnieën wordt gevraagd.

De door mij aangehaalde zinsneden en de daarop volgende beschrijving hebben bij mij den indruk gevestigd, dat de heer LAGERWERFF het oplossen van de mitrailleurcompagnie in sectiën, die aan de infanteriecompagnieën worden toebedeeld, als *uitzonderingsgeval* beschouwt. Deze zienswijze nu kan ik geenszins deelen.

Om te beginnen komt in elken aanval de periode, waarin de infanterie de vijandelijke stelling binnendringt en daarin vervolgens moet doordringen. Het is duidelijk, dat in deze phase de strijd een zoo onberekenbaar, grillig verloop heeft, dat de door den heer LAGERWERFF aanbevolen wijze van optreden van den mitrailleur, niet is toe te passen en dat indeeling bij de infanteriecompagnieën de eenige kans biedt om de steun van de mitrailleurs tot zijn recht te doen komen.

Waar deze periode inhaerent is aan elken aanval, mag zij derhalve niet onder de uitzonderingsgevallen worden gerangschikt!

In de tweede plaats is het door den heer LAGERWERFF als normaal geschetste optreden van de mitrailleurcompagnie alléén mogelijk in geheel open terreinen van groote uitgestrektheid, waar de mitrailleurs, op vrij grooten afstand achter de voorste gevechtsgroepen geplaatst, zonder bezwaar met directe richting langs deze groepen kunnen vuren.

Nu erken ik gaarne, dat Nederland vele van dergelijke terreinen bezit, doch men zal mij toch ook moeten toegeven, dat men daarnaast minstens evenveel terreinen aantreft, welke voor het hier beoogde doel beslist als *onoverzichtelijk* moeten worden bestempeld! Ik denk hierbij niet zoozeer aan de dichtbegroeide terreinen als wel aan de talrijke akkers en weilanden, welke op zich zelf weliswaar overzichtelijk zijn, doch waarop wij tevens zeer vele

perceelafscheidings aantreffen in den vorm van heggen, schuttingen, boomenrijen, begroeide wallen, beplante wegen dan wel wegen, aangelegd in ophooging.

Al deze afscheidingen zijn even zoovele maskers, welke het „normale” optreden van de mitrailleurs onmogelijk maken. Wil men deze wapens niet tot werkeloosheid doen, dan zal men ze wederom bij de infanteriecompagnieën moeten indeelen, waar zij op de minst tijdroovende wijze den verlangden steun kunnen geven.

Als men dit alles bedenkt moet men m.i. tot de conclusie komen, dat de door den heer LAGERWERFF beschreven methode zeer zeker dikwijls zal kunnen worden toegepast, dat men er ook even dikwijls van zal moeten afwijken, zoodat de bedoelde methode moeilijker als de „normale” kan worden aanvaard!

Naar mijne meening zal men dan ook bij de opleiding zowel aan het oplossen der mitrailleurcompagnie in sectiën als aan het handhaven van het compagniesverband *in gelijke mate* recht moeten laten wedervaren; eerst dan zal men ten volle rekening hebben gehouden met de eischen, welke de werkelijkheid stelt!

De Heer LAGERWERFF. Mijnheer de Voorzitter.

Mag ik beginnen met een woord van dank aan de debaters, die, al moge zij van verschil van inzicht hebben blijk gegeven, als mijn medewerkers mogen worden beschouwd om het mitrailleur-vraagstuk op te lossen en speciaal het juiste gebruik der zware mitrailleurs vast te leggen.

Alvorens de debaters te beantwoorden nog dit.

Oorspronkelijk was de gepubliceerde verhandeling bestemd om als voordracht gehouden te worden, doch eerst in Februari j.l., dus nadat ze geheel gereed was, is aan de thans gevolgde wijze van publicering de voorkeur gegeven. Hierdoor was reeds, hoe uitgebreid het onderwerp ook is, naar zoodanige beknoptheid gestreefd, dat het geheel in \pm 5 kwartier had kunnen worden afgehandeld. Hierdoor ben

ik echter niet overal zoo diep op de kwestie kunnen ingaan, als mij met het oog op de duidelijkheid wel wenschelijk voorkwam en dit blijkt ook uit hetgeen het debat mij heeft geopenbaard. Is het Bestuur voornemens met het publiceeren als verhandeling voort te gaan, wat mij zeer aanbevelenswaardig voorkomt, dan ware het gewenscht den samenstellers desgewenscht meer ruimte ter beschikking te stellen.

In dit verband zij het mij ook nog vergund voor te stellen, het den debaters verplichtend te stellen, den samensteller van de verhandeling tijdig inzage te geven van hun rede, omdat hierdoor een vruchtdragender debat wordt verkregen.

Thans zijn er negen debaters ingeschreven en slechts 3 zijn er zoo beleefd geweest mij hun rede vooraf ter inzage te doen toekomen. De overigen zal ik dus aan de hand van in der haast opgemaakte aantekeningen moeten beantwoorden en kan daarbij niet garandeeren geheel volledig te zullen zijn, al zal ik er natuurlijk mijn best voor doen.

Alvorens de debaters te beantwoorden voor alles het voor mij pijnlijke punt, dat door den heer SITSSEN is naar voren gebracht, n.l. de scherpe wraking van punt 3 op blz. 354 mijner verhandeling.

Zeer zeker erken ik, dat bij den mitrailleurcursus medegedeeld wordt, dat het directe vuur het werkzaamste vuur is, maar dit is niet voldoende. Indien men er verder niet meer over spreekt en voortdurend de indirecte vuren behandelt, dan verwekt men de gedachte, dat deze toch als de belangrijkste moeten worden beschouwd. Om dit te voorkomen zal men telkens opnieuw het belang der directe vuren moeten naar voren brengen en dat deed men geenszins.

Dit gaf mij aanleiding tot het neerschrijven van het gewraakte punt.¹⁾

Thans komende tot de debaters zal ik aanvangen met de

¹⁾ Men leze voorts de artikelen door den Kapitein instructeur aan de N. S. S., J. C. OLIJ, gepubliceerd in den Mil. Spectator en Mavors om te kunnen beoordeelen de waarde van het protest door den heer SITSSEN, ook namens dien officier uitgebracht.

heeren, die mij hun rede toegezonden hebben, die ik dus meer uitgebreid heb kunnen behandelen, terwijl ik dan, om niet in herhaling te vervallen, de andere heeren voor zoover mogelijk, bij de beantwoording hunner opmerkingen, hierna zal kunnen verwijzen.

De Heer VERSCHOOR.

Alleereerst dank voor de toezending van Uw rede.

Met U is het een bijzonder geval.

Toen ik n.l. de uitnoodiging om hier „Het mitrailleur-vraagstuk” te behandelen nauwelijks ontvangen had, was U het, die mij vroeg: Behandel je ook den luchtafweer? En op mijn bevestigend antwoord zeide: Ja, zie je, ik vraag dat, omdat ik daarvan een speciale studie heb gemaakt en daarover ook nog wel wat wilde zeggen.

Mijne Heeren. Dat was dus een medewerker, die zich annonceerde en zou het tactisch niet juist zijn geweest, als ik daarvan niet profiteerde, te meer, waar de heer VERSCHOOR op het Bureau Luchtverdediging werkzaam is en dus voor zijn speciale studie over de beste bronnen beschikte. Van daar, dat de H.H. die aandachtig mijn verhandeling hebben gelezen, bemerkt zullen hebben, dat ik den luchtafweer zuiver negatief heb behandeld. Ik heb den sluier van den schijn verscheurd, het aan den Heer VERSCHOOR overlatend, opbouwen werk te verrichten. *Onze luchtafweerc is thans niet verzekerd*, meer dan afweer bij rechtstreekse aanval kunnen we van onze l. en zw. mitrailleurs niet eischen.

Intusschen wordt de kracht van het 5e wapen, de luchtsrijdkrachten, n.m.m. onderschat, ook door den Heer VERSCHOOR.

Feitelijk wordt geen ander advies gegeven, dan: laat de zaak blijven, zooals hij in den oorlog '14—'18 was, immers, geen bijzondere organisatie voor vliegerafweer bij de infanterie, zelfs geen wapen uitsluitend daartoe bestemmen.

Een ernstige studie van den luchtoorlog, die ten slotte in een voordracht voor de officieren te Ede vasten vorm heeft gekregen, heeft mij geleerd, dat de luchtoorlog een vorm van strijd is van zoo ernstigen aard, dat het onver-

antwoordelijk is, zich daarvan af te maken, zooals de heer VERSCHOOR, dat meent te mogen adviseeren.

Luchtafweer laat zich voor den toekomstoorlog niet improviseren en als men niet voortdurend het luchtruim bewaakt en tot afweer gereed staat, is de catastrofe gebeurd voor er van eenige ernstige afweer sprake kan zijn.

Laat ik twee uit vele voorbeelden noemen om van het groote luchtoffensief bij St. Mihiel van 6—19 September '18 te zwijgen.

Eerste voorbeeld.

Op 30 Mei '18 werden door de Fr. luchtstrijdkrachten op de zich samentrekkende colonnes van den vijand in de strook Fère en Tardinois, Fismes, Ouchy de Château 45 ton bommen geworpen; een der eskaders rukte tot driemaal toe uit.

Tweede voorbeeld.

Gewaarschuwd door de 128ste divisie voor een samentrekken van vijandelijke aanvalstroepen in de vallei van de Savière (Oostelijke zoom van het bosch van Villers Cotterets) werden op initiatief van Cdt. MENARD 2 groepen bommenwerpers en 1 groep jachtvliegtuigen daarop losgelaten.

Een totale verstrooiing dier troepen was het gevolg. De voorste Fr. linies raakten in geestdrift over het succes der luchtstrijdkrachten.

Alleen bij die gelegenheid werden 17 ton bommen geworpen.

Het *mitrailleurvuur* van af den grond heeft geen uitwerking tegen vliegtuigen, die op de zeer normale hoogte vliegen, welke vele humer opdrachten eischen d.i. boven 4000 M. Daarentegen is het mitrailleurvuur zeer werkzaam tegen vliegtuigen, die aanvallen op infanterie uitvoeren en daartoe zeer laag vliegen. Het voorschrift Luchtstrijdkrachten geeft voor werkzaam mitrailleur-vuur de grens 12 à 1500 M. aan.

De Engelschen geven toe op één dag op deze wijze, *doch in den stellingoorlog*, 50 vliegtuigen te hebben verloren (8 Augustus 1918).

Zoo was het in den wereldoorlog, maar hoe zal het, gezien de feitelijke improvisatie der luchtstrijdkrachten in dien oorlog en de organisatie thans, in de toekomst worden?

Dan zie ik de onafwijsbare noodzakelijkheid voor me van een georganiseerden afweer tegen luchtstrijdkrachten in den vorm van zware mitrailleurs of automatische kanonnen van klein kaliber met speciale affuitages en richtmiddelen bij elke oorlogsdivisie tegen de directe bedreigingen der divisie-troepen; en daarnaast, tegen de luchtstrijdkrachten, die op grooter hoogte blijven, een georganiseerde luchtdoelartillerie.

Nu doet zich het merkwaardige geval voor, dat we in ons leger het grootere en duurdere bezitten, doch het mindere en goedkoopere en voor het Veldleger meest noodzakelijke ontberen.

We hebben n.l. luchtdoelartillerie, doch missen bij onze divisieën de luchtdoelmitrailleurs. Wel zijn geruchten tot mij doorgedrongen, dat in geval van mobilisatie voor het veldleger 9 compagnieën luchtdoelmitrailleurs beschikbaar zijn maar, als dit waar is, laat men ze dan niet in de magazijnen laten als de mitrailleurs van '70 of het anti-tankgeweer in den wereldoorlog.

Mijne Heeren, de luchtverdediging als zoodanig gaat ver uit boven de mij versterkte opdracht en vormt een vraagstuk van grooten omvang, waarover ik een voordracht op zichzelf zou kunnen gaan houden. Het vangt aan met het meesterschap in de lucht, waarbij het lang niet onmogelijk is, in aanmerking nemende de uitstekende eigenschappen onzer luchtstrijdkrachten en de hoeveelheid der luchtstrijdkrachten welke eene eventueele tegenpartij daar tegenover kan stellen, dat die aan onze zijde is, maar dit meesterschap is steeds plaatselijk en kan ieder oogenblik wisselen. Daarom moet de luchtverdediging ook op den grond degelijk georganiseerd zijn.

Thans moet ik mij beperken tot het mitrailleurvraagstuk en dan vul ik mijn stelling 12 aan met de volgende bevoordelingen:

Hiernaast zal per divisie een compagnie luchtdoel-

mitrailleurs worden opgericht van 24 mitrailleurs, waarmede de luchtverdediging over het divisiefront zal worden georganiseerd, benevens per divisie één batterij van zes automatische kanonnen van klein kaliber, zooals thans in het buitenland aanwezig.

Laat men hiervoor de compagnie divisiemitrailleurs uitbreiden, outilleeren en bestemmen, dan meen ik, dat deze bij het dreigend luchtgevaar meer waarde zal hebben, dan bij de thans gedachte bestemming.

Uwe meening, dat de L. M. de hoofdvuurkracht van het Bataljon is, deel ik niet, maar het blijft een kwestie van een naam en persoonlijke waardeering. Een beroep op de aanwijzingen gaat echter niet op, omdat deze dateeren van vóór de reorganisatie van het bataljon en oprichting der mitrailleurcompagnie.

De Heer VAN DER VIJVER.

Ook aan U mijn dank voor de toezending van Uw manuscript.

Op Uwe beschouwingen over bewegingsoorlog en stellingoorlog zal ik niet in den breede ingaan, doch verwijs alleen naar het daaromtrent gestelde op blz. 532 en 533 der verhandeling, waar o. m. staat: Voor beide handelingen, afweer en aanval, zal in voorbereiding meer tijd noodig zijn dan in '14, maar wie het snelste met zijne voorbereidende maatregelen gereed is, zal de grootste kans op succes hebben. Dit zal U in staat stellen, althans in hoofdlijnen te beoordeelen, in hoeverre ik de aanvalstactiek van vóór '14 aanhang.

Maar thans kom ik tot een belangrijker punt: de vuurbasis!

Mijne Heeren, mag ik ernstig waarschuwen tegen het gebruik van dergelijke suggestieve woorden.

Ik denk daarbij b.v. aan het gelukkig buiten gebruik gestelde woord van gordijnvuur, dat vroeger zoo'n opgang maakte en waarvoor het woord vitragevuur veelal nog te goed was.

En thans: vuurbasis.

Het woord is misleidend. Een basis is niet beweeglijk. Op een basis bouwt men voort; het is het fundament.

En nu mogen er tactische gevallen zijn, zooals de aanval uit een uitgangstelling op korten afstand, of bij eene omvatting, waarbij men de mitrailleurs tijdig gereed stelt, zonder verplaatsing van noode te hebben, zoodat daarop de beweging steunt, maar dit is niet het eenige gebruik.

En geheel iets anders wordt het als men eischt, dat de mitrailleurs mede voorwaarts gaan. Dan is er van een basis geen sprake meer, en het woord vuurbasis dus misleidend.

Het noemen van het woord vuurbasis wordt gemotiveerd, als waarschuwing, omdat het beginsel afwisseling van vuur en beweging heeft afgedaan.

Maar wie sprak daarvan? Ik verzoek den heer v. d. VIJVER mij dat in mijn verhandeling te toonen. Deze waarschuwing is absoluut misplaatst en het gekozen woord onjuist. ¹⁾

Het geeft aanleiding in zijne toepassing tot het kleven aan de stelling.

In de „Anleitung zur Ausbildung im Schieszen mit Machinegewehren” zegt blz. 244 zeer terecht:

De stelling zoo te kiezen, dat het brengen van vuur naar verschillende richtingen mogelijk is, maar niet aan de stelling kleven, tijdig volgen en bij het binnendringen dicht bij zijn.

Thans het bezwaar tegen het open laten van strooken in het aanvalsfront om de zware mitrailleurs gelegenheid tot vuren te geven.

Bepaalt men zich niet alleen tot de 10e stelling, doch neemt men ook de verhandeling in aanmerking, dan vindt men op blz. 541/42 negen mogelijkheden tot vuurafgave, door de mitrailleurs. Beschouwt men deze aandachtig en in het verband met het verloop van een gevecht, dan komt het aangevochten punt 2 in een ander licht.

Wat toch is het geval? Rukt men met een bataljon, dat nog op volle sterkte is ten aanval op, dan kunnen zich *voorloopig* slechts vier mogelijkheden tot vuurafgave voordoen en wel die genoemd onder de punten 1, 2, 6 en 9, d. z. bij

¹⁾ Het Fransche mitrailleurreglement spreekt zeer juist van: position de feu = vuurstelling.

niet aangeleunde flank, door opengelaten strooken, bij mogelijkheid tot voorwaarts gaan tussehen de voorste afdeelingen en ten slotte, als over hooger gelegen terreinpunten kan worden beschikt.

Zijn de flanken echter aangeleund, kan men niet plaats nemen tussehen de voorste afdeelingen en zijn er geen hooger gelegen punten, dan blijft als eenige vuurmogelijkheid: het scheppen van open strooken.

Dat daar nadeelen aan verbonden zijn, behoeft geen betoog, doch het gaat hier om de vraag, welke nadeelen zijn grooter: voorwaarts gaan zonder mogelijkheid tot vuursteun van de mitrailleurcompagnie of voorwaarts gaan met die mogelijkheid, doch over breeder front?

De keuze schijnt mij niet moeilijk: *men zal wel moeten.*

Maar nu heeft het mij getroffen, dat bij de bestrijding van stelling 10 de heer v. d. VIJVER niet op het hoofdbezwaar daar tegen heeft gewezen n.l. dat door wijziging van de minimum frontbreedte *in onze gevechtsvoorschriften*, het herhaaldelijk zal voorkomen, dat een bataljon, dat *geen* behoefte heeft aan open strooken, toch een frontbreedte wordt toegewezen, alsof het die strooken wel behoefde en daarmee dus *onnoodig* zijn aanvalskracht ziet afnemen.

Maar die wijziging is dan ook niet noodig.

De B. C. kan zijn voorecompagnieën aanvankelijk ook met zeer smal en diep front b.v. één sectie in front doen voorwaarts gaan, waardoor ook bij minimum toegekende frontbreedte nog in het eerste stadium van den aanval een strook voor vuurmogelijkheden der mitrailleurs open blijft. Later kan hij dan twee sectiën per voorecompagnie in front brengen, zoodat hij dan met zijn minimum frontbreedte kan volstaan.

De heeren zien, er is eene oplossing te vinden zonder uitbreiding van minimum frontbreedte en toch met gelegenheid tot het openhouden van strooken.

Mijn doel met het opwerpen der stelling is bereikt: het uitlokken van een gedachtenwisseling over het open laten van strooken.

Het is, zooals de heeren zullen weten, vooral in Duitschland een strijdvraag en behalve losse artikelen daarover, zooals in het Mil. Wochenblatt 1926, No. 13 „Die schwere M. G. WAFFE als Träger des Angriffs” of Mil. Woch 1926, No. 7 „Feuerschutz durch schwere M. G. beim Angriff in ebenen Gelände” is hoofdstuk 6 „Die Kampfaufgaben der schweren maschinengewehre” in het werkje van WALDEMAR PFEIFER, „Gesichtspunkte für die Gefechtsausbildung der infanterie im Angriff”, zeer ter lezing aan te bevelen.

Vervolgens punt 5 van den heer v. d. VIJVER, waarin hij vermeent, dat aan de leiding van den B. C. te weinig beteekenis is toegekend.

En nu meende ik nog wel, juist daarop zoo bijzonderen nadruk te hebben gelegd.

De B. C. bepaalt toch de taken en naar aanleiding daarvan de groepeerings in het bataljon, enz. Wat die taken en hoe die groepeerings zullen zijn, hangt geheel af van tactische omstandigheden.

Ik heb dan ook mijn oogen uitgewreven, toen ik moest hooren, dat de sectiën niet één voor één in actie moesten worden gebracht en alle zware mitrailleurs van den aanvang af in werking moeten zijn; dat er een eerste vuurbasis moest worden gevormd!

Is dat tactiek of schema?

En vervolgens zou de B. C. bevelen moeten geven voor eehelonsgewijze verplaatsing van de vuurbasis! Is hij commandant van de mitrailleur-compagnie of de kapitein daarvan?

De Majoor GÉRIN in zijn voordrachten voor de Ecole supérieure de Guerre haalde daar een schitterend geval aan van een aanval van een bataljon van het 412 R. I. op 21 Juli 1918 bij Taux, dat de heer v. d. VIJVER ons in den Spectator weergeeft. Maar heeft de heer v. d. VIJVER zich niet geërgerd bij al het succes, dat het bataljon had? We lezen daar, dat die B. C. drie jaren als kapitein een mitrailleurcompagnie had gecommandeerd en groot vertrouwen tusschen hem en de mitrailleuristen van zijn bataljon bestond.

Prachtig zal men zeggen, wat zal die B. C. juiste taken en vuuropdrachten hebben gegeven.

Was het maar waar!

Hij nam persoonlijk het commando over de compagnie! En nog sterker, toen hij zich met een gedeelte naar voren begaf, liet hij de rest onder commando..... van zijn adjudant!

Waar was de commandant van de mitrailleurcompagnie?

Die B. C. had kapitein moeten blijven en is feitelijk ongeschikt voor bataljonscommandant.

Het deed mij denken aan BAZAINE, die persoonlijk vuurmonden richtte in plaats van zijn legereorps de leiding, die het noodig had, te geven.

En als ik dan den Heer v. D. VIJVER ten slotte nog hoor zeggen: Het beginsel moet toch zijn, dat de B. C. het gevecht leidt; juist de mitrailleurcompagnie vormt veelal het eenige hiervoor beschikbare instrument, dan vraag ik toch, zijn de gevechtseenheden dan de instrumenten, waarmede de commandanten leiden?

Neen, in mijne verhandeling heb ik getracht *de commandoverhouding* van den B. C. tot den commandant van de mitrailleurcompagnie en de *grondregels voor het tactisch gebruik* der mitrailleurcompagnie zuiver te stellen en de geleverde critiek en daarna hernieuwde overweging van het door mij gestelde, heeft mij slechts versterkt in de overtuiging, dat ik daarin geslaagd ben.

De Heer DIJXHOORN.

Ook U dank ik voor de toezending van Uw rede.

Ter beantwoording van Uwe bezwaren tegen het openlaten van strooken als vuurgelegenheid voor zware mitrailleurs, zij het mij vergund U te verwijzen naar de beantwoording van de ongeveer zelfde bezwaren van den heer v. D. VIJVER. Laat men evenwel goed bedenken: er zijn tactische gevallen mogelijk, waarin het open laten van strooken, niet-tegenstaande de ontegenzeggelijke nadeelen, noodzakelijk is.

Uwe beschouwingen daaromtrent heb ik met zeer veel belangstelling gelezen en beschouw ze als een waardevolle aanvulling voor mijne verhandeling.

De moeilijkheden voor het vastleggen der strooken over-

schat U echter n. m. m. en zal voor ieder tactisch geval op de daarvoor meest geëigende wijze geregeld moeten worden.

Dat dit aanleiding zou *moeten* geven tot een aan banden leggen van den drang naar voren der infanterie, kan ik niet inzien en zoude U mij in elk speciaal geval opnieuw dienen te bewijzen.

Omtrent het mede voorwaarts gaan der zware mitrailleurs met den aanval zijn wij d'accord.

Thans het indirecte vuur. Ik zou kunnen volstaan met U te verwijzen naar mijne verhandeling, die U onvoldoende bestudeerd heeft, o. a. blijkende uit Uwe opmerking, dat ik het vuur aller zware mitrailleurs aan een bepaalden afstand zou hebben gebonden. Noch bij den aanval, noch bij de verdediging deed ik dat en verwijs U daartoe resp. naar blz. 564 2e alinea en blz. 567 2e alinea.

Uwe wenschen uitgesproken tot het verkrijgen van bepaalde indirecte vuren zullen we zeker allen deelen, doch omtrent de uitvoerbaarheid verwijs ik U naar mijne beschouwingen.

De Majoor GÉRIN verklaarde in het voorjaar 1926, aldus de heer v. d. VIJVER, voor de leerlingen van de Ecole Supérieure, sprekende over het indirecte vuur bij den aanval: Het is onnoodig nog een volledige critiek te leveren over het indirecte vuur aldus aanvaard en uitgevoerd; het proces is reeds langen tijd veroordeeld. Laten wij er ons toe beperken de dwaling te erkennen van een systeem, dat de mitrailleurs los maakt van het gevecht der infanterie, dat aan het probleem van de verbindingen met de artillerie, het probleem van de verbindingen met de mitrailleurs toevoegt, dat de bataljons van hun mitrailleurcompagnieën berooft, dat ten slotte de mitrailleurs drijft tot een snuikend particularisme en op noodlottige wijze in de reglementen der mitrailleurs artilleristische termen en procédés invoert.

Als ik met *mijn* betoog er dan niet in geslaagd ben U te overtuigen, moge *dit* oordeel op *die* plaats uitgesproken U dan tot nadenken stemmen.

En ten slotte deze alinea op blz. 13 van den overdruk

van het artikel van den heer v. d. VIJVER, weergevende het oordeel van denzelfden spreker op dezelfde plaats:

Het eerste van alles werden de bepalingen uit de verschillende voorschriften, die geen toepassing meer konden vinden, resoluut over boord geworpen; ten aanzien van het gebruik der zware mitrailleurs, was het vuur met indirecte richting het eerste slachtoffer, *dat door niemand werd betreurd.*

Wat de luchtverdediging betreft, heb ik U mijn antwoord reeds gegeven bij de behandeling van de inzichten daaromtrent van den heer VERSCHOOR.

Thans de heeren, die mij geen inzage van hun manuscript hebben gegeven, ik zal deze maar in volgorde mijner aantekeningen behandelen.

De Heer MALLINCKRODT.

Onder het motto: de mitrailleurs moeten steeds kunnen vuren, begint U met de negen door mij aangevoerde gelegenheden tot vuurafgave op blz. 541 der verhandeling eenvoudig als onaanvaardbaar ter zijde te stellen. Nu is het niets moeilijk om zonder meer ze te ontkennen, op die manier zou ik ze zelf ook kunnen afbreken, doch U vergeet, dat het allen gevallen uit de oorlogspractijk zijn, die zich voortdurend voordeden. Speciaal noemde U het geval „mist” als atmospherische invloed, die het uitzicht, *maar dan ook het vuren beletten zou*, al waren de mitrailleurs in de voorste afdeelingen. Maar bij mist, die oprukkende troepen gelegenheid geeft tot naderen, kan men nog wel degelijk meerder of minder zicht hebben en dus gelegenheid tot vuren, als doelen (boschbranden enz.) zich in dien mist gaan afteekenen.

Uwe bezwaren tegen stelling verwisselen deelen wij allen en zijn deze volkomen bekend. Men zal dan ook daarbij verliezen lijden, maar lijdt de infanterie soms geen verliezen? Moet men de mitrailleurcompagnie ongeschonden laten? Heeft men bij het bepalen van het getal van 12 mitrailleurs per compagnie niet juist rekening gehouden met intredende

verliezen en toch behoudt van voldoende gevechtskracht, zoolang het bataljon deze nog heeft?

En op grond van deze redeneeringen komt U tot het doen achterblijven der zware mitrailleurs en vraagt of het wel noodig is de zware mitrailleurs mee naar voren te nemen en beantwoordt deze laatste vraag ontkennend!

Voor U blijft de ideaal afstand op 1200 à 1400 M. van den vijand en wel, omdat U dan de verbindingen naar achteren verzekerd acht, aanvoer van Uwe munitie enz. zonder overwegende bezwaren kan plaats vinden.

Maar Uwe verbindingen naar voren?

Daar gaat het juist om! De steun aan Uw infanterie tijdens de moeilijkste en zwaarste periode van het gevecht.

U zegt Uw vuur te kunnen leggen, waar U het hebben wilt en dus gerust over Uwe infanterie te vuren.

U vermeent, dat slechts angst ons tegen deze wijze van handelen doet opkomen, dat we bang zijn over onze infanterie heen te vuren en zoekt Uwe verdediging in het feit, dat U te Kampen over de koeien in de wei vuurt.

Maar is niet juist dit landelijke tafreel, dat U ons voor oogen brengt, een teekenend feit voor de omstandigheden, waaronder U dit vuur geeft?

Vergelijkt U deze eens met de omstandigheden op het gevechtsveld.

Vuren over de eigen infanterie is alleen mogelijk onder de omstandigheden in mijne verhandeling genoemd en eischt dan naast technische vaardigheid en het nemen van voorzorgen, zeer veel zelfbeheersching van het personeel.

Neen wij moeten met de mitrailleurs mee vooruit om de infanterie afdoende te kunnen steunen. Uw opmerking, dat men in polderland de mitrailleurs niet vooruit kan krijgen of ze worden wegggeschoten is een speciaal tactisch geval, maar daar spreken we niet over, we hebben het over *het beginsel*. Er zijn tactische gevallen, waarbij men zelfs geen infanterist vooruit kan krijgen, maar dat doet toch niets af aan de algemeene beginselen voor den aanval. In het algemeen beweer ik, dat waar de infanterie (niet den enkelen infanterist) gelegenheid heeft zich vooruit te werken, dat

daar de mitrailleurs het ook kunnen. Als ik eene oefening op deze tafel, die hier voor ons staat, zou houden en aanneem dat het terrein zoo vlak was als deze tafel, zou ik geen mitrailleur en geen infanterist vooruit kunnen krijgen, dat spreekt van zelf. Maar dit zou dan een speciaal tactisch geval zijn en doet aan het beginsel niets af.

Indien ik U niet vermag te overtuigen, leest U dan nog eens in mijn antwoord aan den heer DIJXHOORN het laatste gedeelte. Uwe opvattingen acht ik, gezien Uwe speciale functie, een gevaar voor onze infanterie en handhaaf het tegen U gerichte punt 4e blz. 554 ten volle.

Den heer WOLTERS.

U hebt gezegd, dat mijn betoog al te zeer rickt naar de studeerkamer. Inderdaad heb ik veel gelezen en ik vraag me af, hoe anders te komen aan de leeringen der oorlogspractijk. Is hier soms een der heeren, die oorlogspractijk heeft? Wil men die leeren kennen, dan moet men de literatuur daarover lezen en overdenken. *Wij* kunnen alleen oorlogspractijk leeren kennen door studie, niet door ervaring, maar die studie is dan ook aller noodzakelijkst. Zelfs zij die praktische oorlogservaring hebben, zullen zeer eenzijdig oordeelen, als ze niet door studie van de ervaringen van anderen hun kennis daaromtrent uitbreiden. Wil men goed officier zijn, dan zal men veel zijn toevlucht in de studeerkamer moeten zoeken en daar naast den troependienst verrichten. Wee, het leger, waarvan de officieren plichtvergeten niet studeeren.

Ik aarzel niet te verklaren, dat die officieren, welke zich de moeite niet geven door studie, zich juiste beelden uit de oorlogspractijk te vormen en alles meenen te kunnen gronden op vredespractijk, *het grootste gevaar* vormen voor het vaststellen van juiste doctrines. Zij hebben veelal den schijn aan hunne zijde en daarmede hen, die evenmin als zij, door juiste waardeering, de ervaringen bij vredesoefeningen opgedaan, tot de juiste verhoudingen voor toepassing op het gevechtsveld weten terug te brengen.

Mijn betoog moge naar de studeerkamer ruiken, maar

Uw betoog rickt naar het vredesschietterrein. Terreinen als Scheveningen, Harskamp en Oldebroek.

U schijnt zeer goede oogen te hebben, dat U tot 1500 M. de aanslagen in de Harskamp kon waarnemen, hoewel ik vele jaren mitrailleurpraetijk heb, is mij dat nooit gelukt. Maar daar was U dan bovendien alleen met Uw mitrailleurs en onder welke omstandigheden? Vergelijk hiermede het gevechtsveld eens.

U verklaart vurende mitrailleurafdeelingen aldaar op groote afstanden al te hebben kunnen waarnemen en grondt daarop, dat dus nadering van deze wapens niet mogelijk is. Al weer: U was daar alleen op het terrein met Uw afdeeling, maar denk U eens op het gevechtsveld en met de gelegenheid tot waarnemen aldaar. De trefbaarheid van den enkelen mitrailleur is grooter dan van den enkelen infanterist, hij is zichtbaarder, vooral in beweging, maar vergeet niet, dat er op het gevechtsveld tallooze mitrailleurs opereeren, 12 per bataljon en dat zij daar niet alleen zijn, terwijl de tegenpartij zelf ook onder vuur is.

Op grond van een en ander verklaart U zich voorstander van vuren over de eigen infanterie en keurt daarom de oude affuit af. Zooals we weten, wordt de oude affuit algemeen afgekeurd en is men doende een nieuwe in te voeren. Dat U persé alleen over de eigen infanterie wilt vuren en daaraan toevoegt, dat deed men in den oorlog ook, moge in verschillende tactische gevallen juist zijn, in beginsel is dit fout. De mogelijkheid hangt af van het terrein en den afstand tot die infanterie.

De heer STISEN.

Over het pijnlijke punt heb ik reeds gesproken, alleen dit nog: het is geenszins mijne bedoeling de ernstige werkers aan die inrichting onaangenaam te zijn, maar mijn indruk is, zooals ik die heb aangegeven en ik geef de heeren dan ook in overweging met oneindig meer klem op het bewuste punt te wijzen. *Thans kan ik van het gestelde in het gewraakte punt niets terugnemen.*

Dat de aanleiding tot het invoeren der I. M.'s gelegen

was in de onmogelijkheid de zware mitrailleurs gelijktijdig met de infanterie mede naar voren te nemen en ze door na te komen, veelal te laat kwamen, is vrijwel dezelfde reden, dien ik opgaf n.l. dat het aantal zware mitrailleurs, dat met de voorste afdeelingen mee naar voren kon komen te gering was (zie blz. 529 vóórlaatste alinea). De overigen kwamen niet of te laat. Wat de aanleiding was, is overigens een kwestie van ondergeschikt belang.

Voorts adviseert U tegen het plaatsen van zware mitrailleurs bij de voorste afdeelingen en te doen steunen van achteren, en voorts, om bij vlak open terrein te vuren op groote afstanden en met indirecte richtingen.

Maar de groote puzzle, waar de geheele militaire wereld zich het hoofd over breekt is: het steunen van de voorste infanterie bij de laatste \pm 500 M. voor de vijandelijke stelling en bij het binnen- en doordringen daarvan. Men heeft dit van de artillerie trachten te verkrijgen door allerlei vormen van vuurtaetiek, men heeft Begleit-artillerie toegevoegd, men heeft hw. batterijen organiek aan infanterieregimenten toegevoegd en men zoekt naar geschikt infanteriegeschut. Alles om die reden! En nu zouden we den zwaren mitrailleur, klein van vorm, al is ze ook trefbaarder dan de gewone infanterie, maar welke in zijn grootte en verplaatsbaarheid als het ware op de grens staat van de wapens, die nog wèl met de infanterie mee naar voren kunnen, achter moeten laten?

U zegt, dat het niet mogelijk is, ze naar voren te brengen, zoo lang de vijandelijke vuren niet bedwongen zijn.

Volkomen waar, maar welken aanval wordt ingezet, zonder dat men eerst het vuur van den tegenstander tracht te bedwingen? Valt infanterie ooit aan op een totaal ongechokte stelling? Wanneer men dat zou willen probeeren, zouden de verliezen enorm zijn en het succes nihil. De geheele samenwerking der wapens en de voorbereiding van een aanval beoogen in de eerste plaats niets anders, dan het vijandelijke vuur te bedwingen om het voorwaarts gaan der eigen infanterie mogelijk te maken.

Met zeer veel genoegen vernam ik, dat men aan de N. S. S.

het er niet bij gelaten heeft te erkennen, dat het gewicht van de nieuwe affuit een nadeel is en ook daadwerkelijk toont, daarin verbetering te willen brengen, door het gewicht reeds met 5 K.G. te hebben verminderd. Maar toch schijnt ze mij nog te zwaar en waarom zou men den proef met de as met wielen niet nemen? Behalve de sparing van de krachten van het personeel, zou dit ook aan de mindere zichtbaarheid bij het terreinwinnen ten goede komen. Dat zij thans draagbaar is en dat een kapitein geconstateerd heeft, dat hij liever de affuit draagt dan twee gevulde patroonbanden, zegt mij niets. De vraag is over welken afstand werd gedragen en moet kunnen worden gedragen. Mag ik eens twee voorbeelden uit den oorlog noemen?

Bij den doorbraak der Duitschers aan den Chemins des Dames op 22 Mei '18 deden zij dit over een frontbreedte van 12 K.M. en een diepte van 15 K.M. Die 15 K.M. onder gevechtomstandigheden moesten de mitrailleurs dus gedragen worden. Men liet ze heusch niet achter.

Op 24 April '17 marcheerde een mitrailleurcompagnie bij Cravelle in 1 uur en 50 minuten met afgelegde mitrailleurs 13 K.M. en vergezelde vervolgens een aanval die 2 K.M. diep in 's vijands stelling binnen drong.

Zulke eischen worden gesteld.

(Wegens tijdgrens moest de heer STREX zich zeer beperken en waar mij inzage van het manuscript niet is gegeven, is het mogelijk, dat het verslag dit manuscript volledig geeft en mijne beantwoording dus onvolledig blijkt. Mij is het aangenaam, dat men dan de reden dezer onvolledigheid weet.)

Vier dagen na den debatingavond, toen het bovengestelde reeds geheel voor den drukker gereed was, ontving ik het manuscript van den heer STREX en verzoek daarom nog eene kleine plaatsruimte, ter meer volledige beantwoording. omdat dezen officier door zijn speciale functie een zekere autoriteit, mogelijk niet zou worden onthouden.

Als eenige der officieren van de N. S. S., die in debat

kwam, was door mij een vooruit toegezonden wel overwogen bestrijding op twee punten verwacht: de indirecte vuren en het gewicht der affuitage. Het heeft echter niet zoo mogen zijn!

Er wordt een niet gevraagd en onjuist verband gelegd tusschen de in den wereldoorlog geformeerde mitrailleur-bataljons en eene door mij gegeven aanwijzing, als het vuur met indirecte richting de hoofdgebruikswijze der mitrailleurs zou zijn. Eene ongevraagde en onjuiste ¹⁾ uitlegging wordt gegeven, waarom of de L. M. eerst op 500 M. zijn vuur mag openen, terwijl ik alleen het feit constateerde en daarop voortbouwde. Ik word op mijne vingers getikt, omdat ik niet spreek van vuur met directe en indirecte richting, doch van directe en indirecte vuren. Voor een nouveauté wordt uitgekreten, wat op blz. 46 Wetenschappelijk Jaarbericht 1925 en elders reeds wordt besproken. Een geheel overbodig betoog wordt opgezet over de reden van invoering van den L. M., onder mededeeling, dat ik van eene verkeerde premisse zou zijn uitgegaan, een premisse, die echter, wegens onvoldoende lezen, verkeerd werd geïnterpreteerd. (Zie mijn op den debatingavond tot U gerichte repliek).

Kritiek is mijn deel, omdat ik beweerd heb, dat zonder vuren voorwaarts gaan onder vijandelijk vuur een kwestie is van moreel en karakter!

Mijn beweren, dat binnen de \pm 1500 M. van den vijand in het algemeen geen indirecte vuren mogelijk worden geacht, wordt teruggewezen onder mededeeling, dat overal waar directe vuren mogelijk zijn, ook indirect vuur kan worden gegeven. Bravo, maar ik bedoelde indirect vuur met de voor een goed vuur vereischte voorbereidingen!

De zucht tot critiek was wel groot en kon niet bevredigd worden, immers bij het einde wordt de verzuchting geslaakt: Over de voordracht zelve zou nog veel meer te spreken zijn, doch de tijd.....!

Over mijne beschouwingen omtrent de vuren, zegt deze officier van de N. S. S.: Ik zal inleider niet volgen, deze zijn van theoretische waarde!

¹⁾ Zie Bijlage Id Ontwerp Schietvoorschrift Mitrailleur M. '20.

Over het voorgaande meen ik verder te kunnen zwijgen en verzoek ik thans de aandacht voor twee verklaringen van den heer SITSEN.

1e. Niemand, zeer zeker niet de N. S. S., eischt van de zware mitrailleurs als hoofdgebruik vuren met indirecte richting.

2e. Stelling 2: „De zware mitrailleurs dringen mede 's vijands weerstandsstrook binnen en helpen daar het succes bevechten en verzekeren. Zoowel de Franschen, Belgen, Engelschen als Duitschers eischen het binnen- en doordringen in 's vijands weerstandsstrook ook der mitrailleurs” is *juist* en zal bij ons ook wel niemand anders willen.

Na deze verklaringen bestaat er voor mij geen aanleiding meer om iets anders te zeggen, dan: accoord!

Over medehollen bij het laatste gedeelte van den aanval, bij den storm en bij het eerste binnendringen, noch over meehollen en zwijgende getuigen zijn van het handgemeen, is door mij gesproken, zooals de studie mijner verhandeling U mocht hebben geleerd.

Thans komen we tot de kwestie: Het gewicht van de affuit.

Eerst Uw vraag:

Wie toch de N. S. S. verpersoonlijkte en mij namens haar inlichtte, dat de N. S. S. het bezwaar van het gewicht erkent? Zie daarvoor het Augustusnummer van den Militairen Spectator, het antwoord op mijn artikel: De N. S. S. en het tactisch gebruik der zware mitrailleurs.

Als argument, dat onze affuit niet te zwaar zou zijn, noemt U de gewichten der buitenlandsche affuitages! Is dat een argument?

Wat is de reden, dat de zware mitrailleurs volgens de tegenstanders niet mee naar voren mogen? De kwetsbaarheid zult U zeggen. Maar waardoor die kwetsbaarheid? Omdat ze zich niet snel genoeg verplaatsen kunnen en zoo zichtbaar zijn.

En erkent men dit bezwaar in het buitenland niet? Durft U volhouden, dat men daar mijne bezwaren tegen het gewicht der affuit niet deelt? Ook hier is het tegendeel door

U allang indirect erkend. Ook daadwerkelijk, waarom anders Uwe triomfantelijke mededeeling, dat het gewicht van 37.5 K.G. op 32.5 K.G. is teruggebracht?

Kan men ten slotte het gewicht niet kleiner maken, dan zullen we het er mee moeten doen. Hoe lichter echter de affuit, hoe beter. Hare technische eischen zullen ten slotte een grens stellen. Maar heeft de heer SITSSEN niet juist nu medegedeeld, dat er van het gewicht 5 K.G. afgaat? Welnu, laat men op mijn kreet: De affuit is te zwaar, blijven voortgaan met naar gewichtsvermindering, onder behoud der uitstekende technische eigenschappen, te streven. Laten we, óf met de as met raden, óf met draagzeelen, óf op andere wijze tot eene minder vermoeiende en minder zichtbare vervoerwijze op het gevechtsveld komen en ten slotte zal mijn kreet kunnen verstommen, omdat ik erken, dat de grens bereikt is. Het gaat niet alleen om de affuit, doch ook om hare vervoerwijze op het gevechtsveld.

Mogelijk zullen we met *deze* affuit ook in 1 uur 50' met onze mannen 13 K.M. afleggen. Maar is daarom het gewicht niet te zwaar? Overneemt men het personeel niet meer en wordt de kwetsbaarheid geringer? Neen, de weg voor de werkzaamheid der N. S. S. ligt wijd open.

Het is alleen jammer, dat de officieren niet willen óf kunnen erkennen, dat we er thans nog niet zijn en dat zij geen afstand kunnen doen van een gebruikwijze der zware mitrailleurs, die boven haar vermogen gaat, n.l. afdoende steun aan de infanterie te kunnen geven door vuren uit *vèr* achterwaarts gelegen stellingen in de bekende gevechtsphase en, integendeel de steun, die ze wél geven kunnen haar trachten te ontnemen door experimenten, die, zeker op het gevechtsveld, thans nog falen. En toch, zie Uwe verklaringen, speciaal de, tweede hierboven weergegeven!

Merkwaardig is nog Uw slotwoord, waar U komt waarschuwen ons vooral niet te laten afschrikken door de bewering van sommigen, als zouden onze mitrailleur-commandanten te allen tijde vuur met indirecte richting wenschen te geven en niet te veel acht te slaan op de dikwijls aardig gevonden, doch soms van weinig practische waarde

zijnde en thans nog niet „ausprobieter” methoden, die zoo nu en dan in de tijdschriften verschijnen.

U ziet de ernst daarvan niet in of tracht hem te maskeeren en toch zie, wat de heer OLY schrijft in het Augustusnummer van den Spectator. Het zijn speciaal-officieren en soldaten, van dezelfde ontwikkeling van die der artillerie. Kunnen die niet iets dergelijks bereiken, wanneer er gesproken mag worden van artilleristisch gebruik der zware mitrailleurs? Dan wel men herleze, wat de heer MALLINCKRODT, leeraar aan de S. V. O. te Kampen, in zijn debat zegt! Op het oogenblik zijn dit de gevaren, die de infanterie bedreigen. Ze zijn vastgelegd in de 6 punten op blz. 554 mijner verhandeling en, misschien onbewust, erkent U ze in deze Uwe waarschuwing, maar met toepassing van struisvogelpolitiek.

De heer KUYPER.

Op blz. 549 zijn inderdaad de woorden „en diep” uitgevallen. Deze kwamen in het oorspronkelijke manuscript voor en is het dus een drukfout, die mij echter ontgaan is. U hebt echter getoond de kwestie toch begrepen te hebben en doet het dus weinig ter zake.

Mijn grondregel is werkelijk gebaseerd op de wenschelijkheid en mogelijkheid. Voornamelijk zelfs op de mogelijkheid daar de wenschelijkheid eigenlijk van zelf sprekend is. Uw bezwaar daartegen ontgaat mij.

Dat het niet waar zou zijn, dat de zware mitrailleurs tot medio '17 de aanvallen alleen vergezelden, daar er toen al L. M.'s waren is in zoo verre juist, dat de generaal von MOSER als tijdstip van invoering der L.M. medio '17 noemt, maar Majoor GÉRIN het voorjaar '16. Ter zake doet ook dit niets, daar het door mij beweerde dan vóór '16 plaats had. De oorlog is n.l. in '14 begonnen en was er toen alleen de zware mitrailleur.

Voorts zouden de zware mitrailleurs nimmer met de infanterie de vijandelijke stellingen zijn binnen gedrongen, omdat ze toch niet in de allervoerste afdeelingen geplaatst waren. Hier is het een woordenkwestie. Wat is binnendrin-

gen en wanneer dringt men binnen? Is dit alleen het overschrijden van de allervoorste lijn door de allervoorste manschappen of dringt men binnen met gcheele bataljons en regimenten over K.M. diepte? Ik zal er niet verder op ingaan.

Nadat ik eerst het mede voorwaarts gaan der zware mitrailleurs met den infanterieaanval heb bepleit, zou ik op blz. 557 gezegd hebben, dat de mitrailleurs op 1000 M. moesten achterblijven, terwijl het feit, dat ik vermeen, dat in bepaalde gevallen vuurmogelijkheden moeten worden verschaft, door het open laten van strooken, mede op een door mij gewenscht achterblijven, zou wijzen.

Ook hier weder een vraagteeken mijnerzijds.

Ik vermoed dat de heer KUIJPER het begrip vuur èn beweging ook voor de zware mitrailleurs over het hoofd ziet.

Verder verwijt hij mij als inconsequentie van de 5 indirecte vuren er 4 bij de directe ingedeeld te hebben. Dit is echter als bewering reeds onwaar. Allen zijn en blijven indirecte vuren. De 2 eerste zijn echter *in waarde gelijk* aan directe; de 2 volgende, als waarnemingen en verbindingen goed functioneeren, wat evenwel vrijwel nimmer het geval zal zijn, zouden dan automatisch gelijk worden aan de beide eerste *indirecte* vuren, zoo niet aan het 5e *indirecte* vuur.

Op grond van het hiervoren beweerde en door mij behandelde zou ik moeten concludeeren: de zware mitrailleurs moeten zoo gauw mogelijk verdwijnen.

Mijne heeren deze bewering laat ik voor wat ze waard is.

Vervolgens wordt apodictisch beweerd, dat in den Japanischen oorlog stellingverwisseling voor zware mitrailleurs niet mogelijk is gebleken. Als dit zoo was, zou dit nog niets zeggen voor het heden, want toen had men slechts weinig zware mitrailleurs en vocht men met tirailleurliniën, thans heeft men tallooze zware mitrailleurs (12 per bataljon) en vecht men met groepeerings in breedte en diepte.

Dan komt de conclusie, nadat spreker nog heeft opgemerkt, dat het openhouden van strooken niet mogelijk is. Deze luidt: het inrichten van een vuurbasis afhankelijk van

het terrein, doch in hoofdzaak op 2000 M. van de vijandelijke stelling.

Heeren, ik heb er genoeg van en verwijs naar mijne verhandeling.

Nog mocht ik manuscripten ontvangen van de heeren H. F. M. VAN VOORST TOT VOORST en G. J. BERENSCHOT, die zoo beleefd waren geweest met het oog op het late uur af te zien van debat, doch waarvan het betoog toch in het orgaan zal worden opgenomen. De beantwoording moge hieronder vóór het slot eene plaats vinden.

De heer BERENSCHOT.

De consequenties van mijn stelsel zou ik niet ten volle hebben aanvaard, omdat ik in beginsel nooit de mitrailleur-compagnie zal oplossen in sectiën, die aan de verschillende compagnieën worden toebedeeld!

Mogelijk is de heer BERENSCHOT zich niet bewust, welk een hoogst belangrijk en interessant vraagstuk hij hiermede naar voren brengt. Dankbaar ga ik er op in. Maar alvorens dit te behandelen even een verwijt. Nergens toch staat, dat ik in hoofdzaak de mitrailleurs wil zien optreden in opzettelijk vrijgelaten strooken. Het is een van de *negen* gevallen genoemd op blz. 542 waarvan al naar omstandigheden een even dankbaar (of ondankbaar) gebruik zal worden gemaakt. Leest U voorts nog eens mijn repliek over deze open strooken aan de heeren v. d. VIJVER en DLJXHOORN.

Thans komende tot mijn beweerde „inconsequentie”, wil ik allereeerst gaarne wijzen op blz. 559, de 2e en 3e alinea, blz. 561, de 5e alinea en blz. 563 de laatste alinea. Hieruit zal toch zeker wel volgen, dat aan Uw slotwensch zal worden voldaan.

Lees ik nu verder Uw betoog goed, dan zoude U wenschen, dat ik een van de geweldigste grondregels der tactiek zou verkrachten, n.l. het principe der éénhoofdige leiding, omdat de noodzaak, die ik op blz. 559 2e alinea vermeld, zich waarschijnlijk, dank zij onze terreinen, veelvuldig zal voordoen.

U schrikt van deze groote woorden en toch meen ik, dat ze volkomen juist zijn.

De éénhoofdige leiding! Is daarop niet de geheele legerleiding en aanvoering gebaseerd? Is de krijgstuicht niet daar om deze tot in de uiterste consequentie te verzekeren? Is daarom niet in onzen eed als officier opgenomen: onderwerping aan de krijgstuicht?

Zou de mogelijkheid van doorvoering van het principe der éénhoofdige leiding tot in het uiterste, niet als gevolg hebben, dat geen man en geen patroon méér zouden worden gebruikt, dan de Opperbevelhebber voor het te bereiken doel zou hebben gedacht?

Begrijp me goed: het principe der éénhoofdige leiding sluit niet in zich, dit de Opperbevelhebber alles alleen moet gelasten, omdat er anders niets gebeurt. Neen, maar wat hij gelast, wordt door de onder hem gestelden, met volle aanvaarding van het begrip krijgstuicht, uitgevoerd. Hierop baseeren zich de door hen te geven bevelen en aanwijzingen en zóó worden ze door hunne ondergeschikten aanvaard en uitgevoerd. Op deze wijze zullen de bevelen van den jongsten korporaal gebaseerd zijn op de oorspronkelijke bevelen van den Opperbevelhebber.

Dit is het principe der éénhoofdige leiding. De aanwezigheid van éénhoofdige leiding is een axioma voor de bruikbaarheid van een leger, waarvan alleen de tegenpartij de doorvoering mag kunnen beletten.

Is de oorlog van '70 niet daar om de gevolgen te bewijzen, als o. m. de éénhoofdige leiding ontbreekt? De boerenoorlog! Ontstond uit de gebleken onafwijsbare noodzakelijkheid daarvan niet het oppercommando der Geallieerden? En moet niet in dezen zeer belangrijken factor de reden gezocht worden, dat de offensieven der Duitschers zich herhaaldelijk richtten op de grenzen der vakken tusschen Franschen en Engelschen?

Dalen we van deze legerleiding naar lagere regionen, dan kennen wij allen den strijd voor centralisatie of decentralisatie der artillerie, m. a. w. éénhoofdige leiding of noodzakelijke verzwakking daarvan. Het laatste was dan niets anders, dan het prijs geven van de voordeelen der éénhoofdige leiding, omdat de nadeelen daarvan te groot werden.

En hoe ontstonden die nadeelen? Door de actie van den tegenstander; om deze te kunnen bestrijden moest men prijsgeven de voordeelen der éénhoofdige artillerie-leiding en in den koop toe nemen de nadeelen, die o. a. daarin bestonden, dat de éénhoofdige opperleiding minder stevig werd.

Is het niet merkwaardig, dat de Duitschers met hun organisatietalent, hun vliegdiens van den aanvang van den oorlog af onder éénhoofdige leiding stelden en de Franschen, die dit niet deden, tijdens den oorlog tot centralisatie overgingen?

Beziet men vervolgens het infanteriegevecht, dan ziet men in den Napoleontischen tijd, de gesloten bataljons en regimenten onder éénhoofdige leiding, doch de vermeerderde wapenwerking, dus de tegenpartij, dwong langzaam maar zeker tot steeds grooter oplossing. Zoo hebben wij den tijd nog gekend, dat de compagnie werd beschouwd als de kleinste tactische éénheid, thans is het de groep. Het behoeft geen betoog, dat de krijgstuicht, om de eenhoofdige leiding van den Opperbevelhebber te verzekeren, wel zeer diep in de geesten al dezer aanvoerders mag zijn doorgedrongen!...

Als men nu de breuklijnen, als ik ze zoo eens noemen mag, gaat opzoeken in de eenheid, die men leger noemt en die dus de grenzen vormen, waar de eenhoofdige leiding elastisch *moest* wijken, dan zien we die in de eerste plaats tusschen de groote groepen: de Divisiegroepen en Divisies en vervolgens tusschen de wapens, waaruit die groepen bestaan: infanterie, artillerie, cavalerie, luchtstrijdkrachten enz, enz.

Deze laatste breuklijnen zijn noodzakelijk, omdat het optreden dezer wapensoorten tegenover den vijand, zoo geheel verschillende eischen stelt. De vijand zou gemakkelijk spel hebben, als deze breuklijnen in de eenhoofdige leiding niet waren aangebracht. Om 't hoogste rendement van de wapensoorten te kunnen hebben, is men gedwongen, om ze eene aan haar eischen evenredige vrijheid van handelen toe te kennen, dus de eenhoofdige leiding der divisiegroeps- en divisiecommandanten elastisch te doen wijken.

Merkwaardig in dit verband is het, om nog even er aan

te herinneren, dat men vroeger de Inspecteurs der Wapens belangrijker achtte en de breuklijnen tusschen de wapens scherper trok, doch later de Divisiecommandanten de plaats gaf, die uit de oorlogstaak van het leger voortvloeide, en de breuklijnen tusschen de groepen dus sterker maakte, dan tusschen de wapensoorten. Hier onderkent men indirect de inwerking van den eventueelen tegenstander.

Waar men nu de wapens, die de divisie of divisiegroep vormen, niet als een geheel kan behouden, omdat leiding en aanvoering daarvoor te bezwaarlijk zouden worden, gezien de wijze van optreden, welke zij tegenover den vijand verplicht zijn, bracht men ook hier breuklijnen aan in de eenhoofdige leiding dier wapens. Een der laatst aangebrachte breuklijnen is en moet dan ook zijn die in de sectie infanterie, waardoor de gevechtsgroepen ontstonden.

Vast te stellen valt, dat *in* de divisiegroep en de divisie, wegens hun totaal andere tactiek, de breuklijnen *tusschen* de wapens scherper zijn dan *in* de wapens zelve.

De breuklijn tusschen de artillerie, die een bataljon infanterie steunt en dit bataljon is scherper, dan die tusschen de batterijen dier artillerie of tusschen de compagnieën dier infanterie.

In dit geheele stelsel van breuklijnen, als ik het zoo eens noemen mag, om tactische beweegredenen te voorschijn gebracht, zit dus een zeer logisch verband en komt het principe feitelijk hierop neer: geen breuklijn aanbrengen, dan wanneer dit bepaald noodzakelijk is.

Bekijken we nu het infanteriebataljon in zijn samenstelling van 3 infanteriecompagnieën en 1 mitrailleurcompagnie, dan zal een ieder zonder aarzelen de breuklijnen daarin als volgt zien: allereerst tusschen de mitrailleurcompagnie en de *gezamenlijke* infanteriecompagnieën en daarna die *in* de mitrailleurcompagnie en die *in* de *gezamenlijke* infanteriecompagnieën en dit wel om de geheel andere eischen die beide soorten van compagnieën in hun optreden stellen.

De logica der tactiek brengt dus mee, dat de mitrailleurcompagnie in beginsel als éénheid onder haar commandant optreedt.

Herleest nu blz. 559, 4e alinea, vervolgens blz. 561, laatste alinea en blz. 562, daarna blz. 563, laatste alinea, dan zult U mijn gedachtengang begrijpen, vertrouw ik. Inderdaad is voor mij blz. 599 3e alinea een bijzonder geval, al behoeft het, zooals U door terreinbeschrijvingen toelicht, in ons land terecht geen uitzonderingsgeval te zijn. Dit laatste heb ik dan ook niet beweerd. Een zeer zwak punt in Uw betoog is juist, dat U bepaalde terreinen bespreekt, dus m.a.w. bepaalde tactische omstandigheden naar voren brengt, daarop laten zich nimmer tactische *grondregels*, opbouwen. Het spreekt dus, dat ik de door mij uitgewerkte *grondbeginselen* voor de mitrailleurcompagnie handhaaf; het aan U en anderen overlatend ze in elk steeds speciaal tactisch geval, toe te passen.

De heer VAN VOORST TOT VOORST.

Uwe beschouwingen omtrent de oorzaak van de invoering der L.M. onderschrijf ik volkomen en verwijs U daarvoor naar blz. 537 laatste zin 3e alinea mijner verhandeling en het antwoord in het debat daaromtrent gegeven aan den heer SITSEN.

Voorts vraagt U naar de beteekenis van het woord vuurkracht en geeft in Uw antwoord blijk dit woord te verwarren met vuuruitwerking.

Vuurkracht is niets anders dan het resultaat van de technische en ballistische eigenschappen van het wapen, dus de, in elk wapen rustende, latente kracht. Stelt men b.v. het geweer in zijn vuurkracht (technische en ballistische eigenschappen) op een waarde 1, dan kan men een veel gebruikt geweer op $\frac{1}{2}$ stellen, de L. M. op ongeveer 50 en de zware mitrailleur op 100, het snelvuur kanon van 7 veld op (zie blz. 551 verhandeling) 600.

De vuurkracht van een wapen is m. a. w. een constante grootheid.

De uitwerking daarentegen is relatief en afhankelijk van tal van factoren. Om een paar voorbeelden te noemen, de vuuruitwerking van een 15 c.M. hw., wiens vuur buiten het doel valt, is nihil en die van een L. M., die precies

enfileerend een infanteriegroep treft, vernietigend. Het vuur van een batterij 7 e.M. veld, waarvan het personeel psychisch gekraakt is, b.v. na een gasvuur te hebben doorstaan, zal geen vuuruitwerking hebben, de enkele koelbloedige geweerschutter, die rustig opgelegd doel voor doel wegpikt, zal enorme vuuruitwerking hebben.

Het indirecte zware mitrailleurvuur zonder mogelijkheid van waarneming zal meestal geen of geringe vuuruitwerking hebben, het directe zware mitrailleurvuur met waarneming van de aanslagen zal als regel vernietigend zijn. Bij vuurkracht gaat het om de technische en ballistische eigenschappen, bij vuuruitwerking om tactische omstandigheden, die zich niet anders laten bepalen dan in elk speciaal geval afzonderlijk. Spreekt men van de gevechtskracht van een bataljon, dan denkt men niet aan de tactische omstandigheden, waarin dat bataljon zich bevindt, doch beschouwt alleen zijn latente kracht.

Deze definitiekwestie nu verder met rust latende als zijnde van ondergeschikt belang, kom ik tot het belangrijkste van Uwe verhandeling.

U geeft daar een pleidooi zich baserende op een terreinbeschrijving en doet de vraag of het noodzakelijk is om in *deze* terreinen van de kenmerkende eigenschappen van den zwaren mitrailleur: vermogen tot duurvuur en vuur op groote afstanden in ruime mate partij te trekken, dan wel (met andere woorden gezegd) den L.M. de hoofdrol te gunnen. Uwe conclusie is: de zware mitrailleur zal kunnen trachten door frontaal of enfileervuur eenig effect te krijgen, maar het meeste nuttige effect wordt gesorteerd, door het oprukken in de lijn der voorste aanvalsgolven, maar, daartoe is de zware mitrailleur ongeschikt! In die omstandigheden gebruikt men den L.M., die is er voor uitgevonden.

Dat ook U, evenals eenige der vorige debaters een voorliefde betoont voor bepaalde tactische gevallen en daarmede nimmer de *grondbeginselen voor een juist tactisch gebruik van een wapensoort* zult kunnen vastleggen, zal ik thans stilzwijgend voorbij gaan. (Zie mijn repliek aan den heer BERENSCHOT.)

Wanneer ik in afwijking van mijn houding tot nu toe, U volg op het gebied der speciale tactische gevallen, dan is dit, omdat U ook dan nog onrecht doet aan het wapen der zware mitrailleurs.

Mag ik U allereerst herinneren aan het feit, dat de vuurkracht van den zwaren mitrailleur het meest tot zijn recht kan komen op afstanden tot \pm 800 M. (zie de blz. 540—544) en er vervolgens op wijzen, dat Uwe terreinbeschrijving van Noord-Brabant, Noord-Limburg, Achterhoek, Veluwezoom, Grebbelinie en andere meer, wel zeer sterk den zin voor tendenz verraadt. Immers zijn dáár niet de groote heien, en wisselen deze niet bij voortduring met groote terreinen ontgonnen gronden, die voor de landbouw zijn gebruikt? Maar ook nu ga ik nog verder met U de rimboe in en komen we op de meest bedekte gedeelten. Is daar het uitzicht over een strook van 300 tot 800 M. werkelijk zoo zeldzaam? Ja? Dan mijn slotvraag. Hebt U nooit gehoord, dat ter verdediging ingerichte terreinen worden opengekapt? Zeker er zijn terreinstukken, waar daar geen begijnen aan is, maar zou de verdediger die bij voorkeur kiezen tot het aanleggen van zijn verdedigingswerken?

U ziet de zaak staat wel eenigszins anders, dan U het zich hebt ingedacht.

Of het door U geshetste geval zich dan soms nooit zal voordoen? Zeer zeker wel, dan hebt U een dier gevallen, waarbij de vuurkracht van den zwaren mitrailleur niet tot zijn volle ontplooiing kan worden gebracht. Dan is inderdaad de beweeglijkheid van den L.M. een voordeel, dat de meerdere vuurkracht van den zwaren mitrailleur kan neutraliseeren. Maar wat dan nog? Waarom zou zelfs hier op een bepaalde plaats en op een bepaalden tijd de zware mitrailleur niet belangrijker werk kunnen verrichten dan de L.M.? Om dezen laatsten reden juist wil men den zwaren mitrailleur bij de infanteriecompagnie niet missen en heeft de oorlogservaring geleerd, dat dit het bijzondere geval is, waarbij men ze rechtstreeks toevoegt aan bepaalde compagnieën.

Het nadeel is, dat ze voor de éénhoofdige leiding van den commandant der mitrailleur-compagnie tijdelijk verloren

zijn en daarmee voor den B. C. en voor de gevechtswerking over het geheele bataljonsfront.

Als U met Uwe beschouwingen de grondbeginselen door mij verdedigd, omtrent het tactisch gebruik der zware mitrailleurs wilt aantasten, meen ik, dat U daarin niet is geslaagd; is het bestemd om te bewijzen dat de L.M. de hoofdvuurkracht is, dan kan ik U aan de hand van *dit* betoog, al evenmin gelijk geven.

Nog blijft de vraag of de zware mitrailleur in zulk bedekt terrein werkelijk niet tot in de voorste lijn zich naar voren kan werken, denk eens aan droge greppels, die in zulke terreinen zoo veelvuldig voorkomen, aardranden, enz. Dan worden zij onmiddellijk weggeschoten? Laten zij eerst eens verrassend hun vuur openen en let eens op de uitwerking daarvan op de tegenpartij. Leest U voorts nog eens in het Engelsche mitrailleurreglement Hoofdstuk 16, afdeling 99, dat is dan ook nog een oplossing. *Toegepaste tactiek is zeer soepel, de grondbeginselen zijn echter onaanvechtbaar.* Maar laat ons hier niet verder op ingaan, we zijn afgedwaald. Terug dus naar *de grondregels* voor het tactisch gebruik der zware mitrailleurs en daarvoor beveel ik bescheiden mijne verhandeling en het gehouden debat ter ernstige bestudeering aan. De toepassing zal dan geen ernstige bezwaren geven.

En hiermede, mijnheer de Voorzitter, heb ik alle debaters beantwoord en heb ik nog eenige desiderata.

Tot nog toe doet het zich in de Vereeniging voor, dat men met enthousiasme bepaalde desiderata verdedigt, die van veel belang zijn voor het leger, doch, die men na afloop daarvan in den doofpot ziet verdwijnen.

Als het Bestuur der Vereeniging het nu echter met deze desiderata eens is en die zijn in dit geval:

- 1e. afschaffing van de nieuwe affuit voor de mitrailleur-compagnie der infanterie-bataljons (onder voorbehoud)
- 2e. aanschaffing kijkervizieren;
- 3e. voorschrift tactisch gebruik der mitrailleurcompagnie;

4c. indeeling der mitrailleur-compagnie in 3 sectiën, elk bestaande uit 2 half-sectiën van 2 mitrailleurs;

5c. afschaffing der 15 rijwielen voor het verbindingspersoneel der compagnie;

6c. bestemming, uitbreiding en organisatie der compagnie divisie-mitrailleurs tot luchtdoel-mitrailleurs, benevens de organisatie per divisie van een batterij van 6 stukken automatische kanonnen van klein kaliber (luchtdoel, anti-tank en tegenmitrailleurnesten);

is het dan niet gewenscht daarmee te gaan tot in het kabinet van den Commandant Veldleger of van den Minister van Oorlog?

Ten slotte zij het mij vergund het Bestuur der Vereeniging mijn oprechten dank te brengen voor het voorrecht, dat het mij heeft doen ten deel vallen door mijne verhandeling voor de Vereeniging te mogen schrijven en de gelegenheid om dit debat te voeren.

Ik heb gezegd.

De VOORZITTER. Mijne Heeren.

Vergun mij nog tot slot en besluit een enkel woord.

Ik zal zeer kort zijn, want waar ik U tot mijn leedwezen beperking heb moeten opleggen, zal ik mij zelf in nog hoogere mate beperken en volstaan met, namens U allen, mijn hartelijken dank te betuigen op de 1e plaats aan den heer LAGERWERFF voor zijne interessante beshouwing over het mitrailleurvraagstuk en voor de uitnemende wijze, waarop hij met de debaters van gedachten heeft gewisseld.

Dat uw arbeid, mijnheer LAGERWERFF, met groote belangstelling is bestudeerd, bewijst het levendige debat en dat zal U ongetwijfeld tot groote voldoening strekken.

Op de 2e plaats een woord van dank aan de debaters voor hunne belangrijke opmerkingen. Als deze straks gedrukt onder onze oogen komen, zullen wij daarin met de verhandeling van den inleider zeer kostbaar studiemateriaal bezitten, van groote waarde bij het zoeken naar een oplossing voor het mitrailleurvraagstuk, dat van primordiaal belang kan worden geacht.

Aldus opgevat vormt deze vergadering een waardig slot van het drukke, maar uiterst belangrijke werkjaar 1926/27.

Tal van hoogst gewichtige onderwerpen, de weermacht van ons land betreffende, zijn aan de orde geweest en dat die onderwerpen de volle belangstelling van de leden hebben weggedragen, werd wel treffend bewezen, door de groote opkomst en de levendige gedachtenwisseling, die in elke vergadering vielen te constateren.

Het Bestuur denkt daaraan met genoeg en met waardeerling terug; het gevoelt zich gedrongen U nogmaals voor uwe groote medewerking te bedanken en het geeft U gaarne de verzekering, dat het zal trachten ook in het volgende werkjaar zijne keuze te vestigen op onderwerpen, die in dezelfde mate de belangstelling der leden zullen wekken.

Reeds thans roept het Bestuur U toe: Helpt ook dan weer mede onze vergaderingen te doen slagen zooals dit jaar het geval is geweest!

Ten slote nog dit.

Krijgswetenschap gaat thans uitrusten van de vermoeiende winterecampagne.

Laat dit echter geen reden voor U zijn om in de rustperiode de belangen van onze Vereeniging te vergeten.

U weet het allen, eene vereeniging kan slechts leven en bloeien, wanneer zij een groot aantal leden bezit.

Tracht dus, ieder in eigen kring, nieuwe leden te werven.

Met U daartoe nog eens op te wekken, voldoe ik tevens aan een persoonlijk verzoek van den Voorzitter, dat hij gisteren schriftelijk tot mij richtte.

Na U allen een tot weerziens te hebben toegeroepen, sluit ik deze vergadering.

Mededeelingen van Huishoudelijken aard.

OPGAVE NIEUWE LEDEN.

Nederlandsch-Indië.

R. A. Beck, 1e Lt. Art. N. I. L., J. Jacobs, 2e Lt. Art. N. I. L., L. B. J. Paardekooper, 2e Lt. Art. N. I. L., J. Stuart, 2e Lt. Art. N. I. L., L. Ph. van Temmen, Kap. Art. N. I. L., C. Tjeenk Willink, Kap. Art. N. I. L.

Nederland.

Den Haag: H. J. Kroning, 1e Lt. Inf., Jhr. C. L. B. W. van Suchtelen van de Haare, res. 1e Lt. Inf., L. Westendijk, res. 1e Lt. Jagers, W. J. Splinter, res. 1e Lt. Inf.. Amersfoort: W. Kist, 1e Lt. der Huzaren, H. Veluwenkamp, 1e Lt. Inf., A. A. P. Smit, 1e Lt. Inf. Apeldoorn: A. P. van Velthuisen, Kap. Inf. Breda: J. J. van Diepenbrugge, ritm. Huzaren, W. de Boer, 2e Lt. Inf. Gorinchem: P. J. M. Schoonenberg, 2e Lt. Art., C. J. W. Lanen, 1e Lt. Genie, IJ. de Boer, 2e Lt. Art. Groningen: J. E. Snellen van Vollenhoven, Majoor Inf., G. Dijkstra, 2e Lt. Inf. Haarlem: P. J. M. van Tetering, res. Kap. Inf. Leiden: M. Lunenburg, res. Lt. Inf., W. M. Ragut, res. 1e Lt. Inf., C. H. Hins, res. 1e Lt. Inf. Noordwijkerhout: J. A. M. Pijnenburg, res. 1e Lt. Inf. Roermond: J. Holtrust, 1e Lt. Inf. Utrecht: J. Barendregt, 1e Lt. Luchtdeel Art., W. J. G. Jurling, 2e Lt. Genie, J. J. A. de Ridder, 1e Lt. Genie. Venlo: A. J. A. Oudenampsen, 1e Lt. Inf. IJmuiden: Ir. C. Nicolas, 1e Lt. der Art.

CORRESPONDENTEN.

Onderstaande Heeren hebben zich welwillend bereid verklaard als Correspondent onzer Vereeniging te willen optreden c.q. te willen blijven optreden.

- 's-Gravenhage: Hoogere Krijgsschool; Kapitein Jhr. J. Th. Alting von Geusau. Brigade Gren. en Jag.; Kapitein Adj. J. A. G. van Andel. Cavalerie; 1e Luitenant H. A. M. Latour. Artillerie; 1e Luitenant J. C. de Vries. Normaal Schietschool; 1e Luitenant J. A. A. Sitsen.
- Ede: Infanterie; Kapitein H. Heetjans. Artillerie; 1e Luitenant J. F. Grosjean. S. V. O. B. A.; 1e Luitenant K. van Rijn.
- Assen: Garnizoen; Kapitein-Adj. H. A. Ribbius.
- Groningen: Garnizoen; Kapitein-Adj. H. Mijsberg.
- Arnhem: Infanterie; Kapitein-Adj. H. J. van Limbeek. Artillerie; 1e Luitenant-Adj. W. C. Maas.
- Nijmegen: Garnizoen; Kapitein J. J. M. de Bruijn.
- Venlo: Garnizoen; 1e Luitenant. F. B. W. van de Vliervoet.
- Maastricht: Garnizoen; 1e Luitenant C. W. van Meurs.
- Middelburg: Garnizoen; Kapitein-Adj. M. Rutgers van der Loeff.
- Breda: Infanterie; 1e Luitenant E. Augusteijn. Artillerie; 1e Luitenant A. W. van Zijl. K. M. A.; Ritmeester J. J. van Diepenbrugge. S. V. O. J.; 1e Luitenant J. D. van der Waall.
- Bergen op Zoom: Infanterie; Kapitein F. B. Mensing. Artillerie; Kapitein G. W. Le Heux.
- Harderwijk: Garnizoen; Kapitein D. Buys.

- Amersfoort: Infanterie; 1e Luitenant J. F. B. Weber. Artillerie; Kapitein T. Ziedses des Plantes. Cavalerie; S. V. O. C. en Rijschool; 1e Luitenant W. Kist.
- 's-Hertogenbosch: Garnizoen; 1e Luitenant J. J. van Keulen.
- Kampen: Garnizoen; Kapitein E. P. H. Haan.
- Deventer: Garnizoen; 1e Luitenant H. Wilbrenninck.
- Leiden: Infanterie; Kapitein H. D. Buurman. Artillerie; Kapitein P. C. Taconis.
- Utrecht: Vesting Art., Luchtdoel Art. en S. V. O. Vg. Art.; 1e Lt. H. J. Kruls. Veld. Art.; 1e Luit. N. J. H. M. van Middendorp. Genietroepen; 1e Luitenant J. J. A. de Ridder. Gasschool; Kapitein S. Schilderman.
- Naarden: Garnizoen; 1e Luitenant J. O. Sietinga.
- Gorinchem: Garnizoen; Kapitein J. A. Mussert.
- Dordrecht: Garnizoen; Kapitein A. de Kat.
- Helder: Garnizoen; 1e Luitenant W. A. J. Roelofsen.
- Soesterberg: Luchtvaartafd.; 1e Lt. J. G. W. Zegers.
- Nederlandsch-Indië: Hoofdcorrespondent. 1e Luit. J. Hazenberg.